



IRANA ESPERANTISTO پایه براندیشان

Kultura sezon-revuo en Esperanto, la persa, la araba kaj la kurda

N-ro: 53, Dua Serio, Printempo 2025

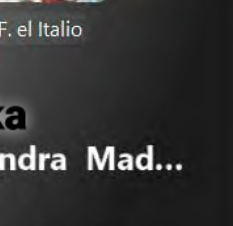
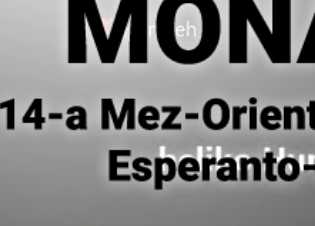
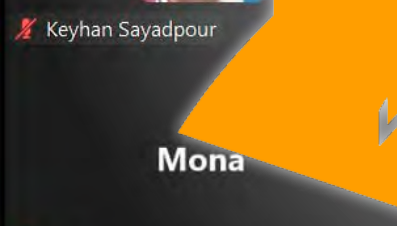
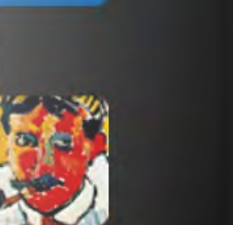
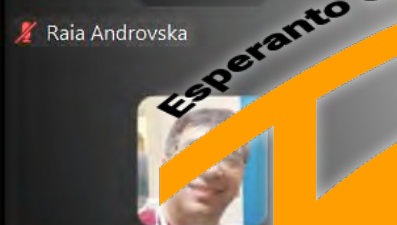
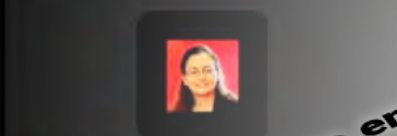
فصلنامه ی فرهنگی چندزبانه اسپرانتو، فارسی، کردی و عربی

شماره ۵۳، دوره دوم، بهار ۱۴۰۴



IREK-12

La 12-a Irana Esperanto-Kongreso

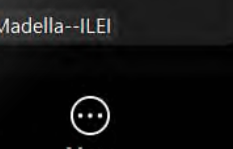
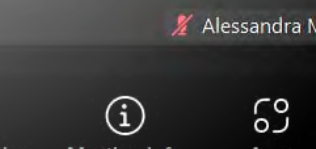
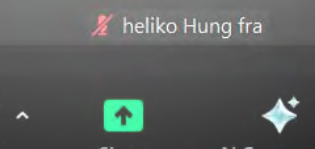
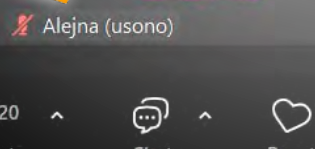


MONA-14

La 14-a Mez-Oriento kaj Nord-Afrika

Esperanto-Kunveno

Alessandra Mad...





Pajam-e Sabzandiŝan
(Mesaĝo de Verd-ideanoj)
ISSN 1728-6174

IRANA ESPERANTISTO
Kultura kaj sendependa sezon-revuo internacia
Dua serio, N-ro 53, Printempo 2025

Bonvenas eseoj, artikoloj, raportoj kaj kontribuaj kondiĉe ke ili ne estu publikigitaj antaŭe. Bonvenas kultur-temaj kontribuaj kondiĉe ke ili en Esperanto ĉu en la persa, la kurda, aŭ la araba.

Ĉia presa aŭ elektronika citado aŭ eldonado de materialoj de IRANA ESPERANTISTO, ĉu originale ĉu tradukite en aliajn lingvojn, estas permesata. Bonvole menciui pri la fonto kaj la originala lingvo (t.e. Esperanto aŭ la persa) kaj se eble, informu nin pri eldonaĵo en kiu aperis io de aŭ pri IRANA ESPERANTISTO aŭ/kaj sendu ciferecan kopion al ni: info@espero.ir.

به نام خداوند جان و خرد



فصلنامه‌ی پژوهشی - فرهنگی چندزبانه‌ی اسپرانتو، فارسی، کردی و عربی

دوره دوم، شماره پنجاه و سوم، بهار ۱۴۰۴
شماره استاندارد بین‌المللی (ISSN):
۱۷۲۸-۶۱۷۴
تاریخ انتشار نخستین شماره: پاییز ۱۳۸۱

نقل مطالب مجله با ذکر منبع و مآخذ جایز است و از استفاده کنندگان درخواست می‌شود یک نسخه الکترونیکی یا تصویر از نشریه‌ای را که در آن مطلبی به نقل از این مجله درج شده است به نشانی اینترنتی مجله ارسال کنند.

مسئولیت مطالب مندرج در این مجله برعهده‌ی نویسندگان آن می‌باشد.

گرافیک و حروفچینی: سبزاندیشان

نشانی‌ها:

پایگاه اینترنتی: www.espero.ir
پست الکترونیک: info@espero.ir

Plejofte uzataj mallongigoj

AOK: Azia Oceania Kongreso
ILEK: Irana Literatura Esperanto Konkurso
IrEA: Irana Esperanto-Asocio
IrEJO: Irana Esperantista Junulara Organizo
IrEK: Irana Esperanto-Kongreso
IrLEI: Irana Ligo de Esperantistaj Instruistoj
KAOEM: Komisiono pri Azia-Oceania Esperanto Movado
MONA: Mez-Oriento kaj Nord-Afriko
UEA: Universala Esperanto Asocio
UK: Universala Kongreso
UN: Unuiĝintaj Nacioj
VK: Virtuala Kongreso

Kontribuantoj:

Shler Karimi * Keyhan Sayadpour * Hamzeh Shafiee *
Mahmoud Lotfalikhani

Reviziantoj:

Simin Emrani * Shler Karimi * Ahmadreza Mamduhi *
Keyhan Sayadpour * Hamzeh Shafiee * Nazi Solat



Kovrila Paĝo:

Paralela okazigo de la 12-a Irana Esperanto-Kongreso kaj la 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika Esperanto-Kunveno

Lasta Paĝo:

Montpinto Damavando, la plej alta pinto de Irano kaj Mezoriento, kaj la plej alta vulkano en Azio - en Alborz-Montaro, norde de Irano

طرح روی جلد:

برگزاری همزمان دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران و چهاردهمین همایش اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا

طرح پشت جلد:

قله دماوند - رشته کوه البرز



* En ĉi tiu numero:

* در این شماره:

4	Antaŭ ĉio ... Hamzeh Shafiee		۴	قبل از هر چیز ... حمزه شفیعی
4	Nova Estraro de IrEA		۴	اعضای جدید هیئت مدیره انجمن اسپرانتو
5	Novaĵoj		۵	چند خبر کوتاه
6	Raporto pri IrEK-12 kaj MONA-14 Hamzeh Shafiee		۶	گزارش همایش های IrEK-12 و MONA-14 حمزه شفیعی
10	Salutmesaĝoj al la kongresoj		۱۰	پیام های همایش های برگزار شده
16	Rezolucioj de IrEK-12 kaj MONA-14		۱۶	قطعه نامه های IrEK-12 و MONA-14
20	Indiĝenigo de Esperanto: Esenca Strategio Ahmad Reza Mamduhi		۲۰	بومی سازی اسپرانتو: راه بردی اساسی احمد رضا ممدوحی
26	Pri Unesco Kuriero Hamzeh Shafiee		۲۶	درباره آخرین شماره پیام یونسکو حمزه شفیعی
27	Trarigardi la revoun Monato Hamzeh Shafiee		۲۷	نگاهی به آخرین شماره مجله موناتو حمزه شفیعی
30	Dek tre mallongaj rakontoj Traduko: Mahmoud Lotfalikhani		۳۰	ده داستان خیلی کوتاه از جهان ترجمه: محمود لطفعلی خانی
32	Lingvaj defioj en Mezoriento D-ro Keyhan Sayadpour		۳۲	زبان ها و چالش های زبانی در خاورمیانه دکتر کیهان صیادپور
34	La arbo de lingvoj Mahmoud Lotfalikhani		۳۴	درخت زبان ها محمود لطفعلی خانی
35	Paĝoj en la kurda lingvo Shlher Karimi		۳۵	صفحات به زبان کردی شهر کریمی
38	Paĝoj en la araba lingvo D-ro Keyhan Sayadpour		۳۸	صفحات به زبان عربی دکتر کیهان صیادپور

Antaŭ ĉio...

Kun granda fiero kaj entuziasmo, ni prezentas al vi ĉi tiun numeron de nia revuo post serio da gravaj kaj inspiraj eventoj. La sukcesa okazigo de la 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK-12) kaj la 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika Esperanto-Kunveno (MONA-14), denove pruvis la gravecon kaj dinamikon de Esperanto kiel internacia lingvo, kiel ponto por reciproka kompreno kaj monda paco.

Kun la celo doni taŭgajn informojn pri la du okazintaj kunvenoj, kaj konsiderante la grandan kvanton da materialo, kiu devus esti enmetita en ĉi tiu numero, malgraŭ forlasado de granda parto de la materialo, ĉi tiu numero estas prezentita al vi kiel dediĉita numero por kovri ĉi tiujn du gravajn eventojn, en pli da paĝoj ol kutime.

Samkiel prof. Probal Dasgupta, la prezidanto de la Akademio de Esperanto, diris en sia mesaĝo, Irano ĉiam ludis pioniran rolon en la tutmonda Esperanto-movado. De la transforma interveno de Profesoro Saheb-Zamani en la sepdekaj jaroj ĝis la apero de retkunvenaj aktivuloj en la interreta epoko, Irano ĉiam donacis novajn konceptojn, planojn kaj demandojn al Esperantujo. La sukcesa okazigo de IrEK-12 kaj MONA-14 en hibrida formato (ĉeeste kaj virtuale), estas klara ekzemplo de ĉi tiu novigo, kiu pliigis universalan alireblecon kaj forigis barojn por partopreno. Ĉi tiuj eventoj montris Iranon kiel ponton inter kulturoj en la regiono kaj fortiganton de translanda kultura diplomatio.

Ni dankas ĉiujn karajn legantojn kaj partoprenantojn, kiuj per sia entuziasmo kaj kunlaboro kontribuas al la riĉeco de la Esperanto-movado. Nia celo en ĉi tiu eldonaĵo estas daŭrigi ĉi tiun fruktodonan kaj pioniran dialogon. Ni esperu, ke Esperanto daŭre lumigos nian vojon al pli unuigita kaj komprenema mondo.

Kun bondeziro,

Hamzeh Shafiee

قبل از هر چیز...

با افتخار و شور فراوان، این شماره از نشریه را پس از مجموعه‌ای از رویدادهای مهم و الهام‌بخش تقدیم شما می‌کنیم. برگزاری موفقیت‌آمیز دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران (IrEK-12) و چهاردهمین گردهمایی اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا (MONA-14)، بار دیگر اهمیت و پویایی زبان بین‌المللی اسپرانتو را به عنوان پلی برای درک متقابل و صلح جهانی به اثبات رساند.

با هدف اطلاع‌رسانی مناسب درباره دو همایش برگزار شده و با توجه به حجم بالای مطالبی که می‌بایستی در همین شماره درج می‌شد، علیرغم کنار گذاشتن بخش زیادی از مطالب، این شماره به عنوان شماره اختصاصی برای پوشش این دو رویداد مهم، در صفحاتی بیش از روال معمول تقدیم حضورتان می‌شود.

همانطور که پروفسور پروبال داسگپتا، رئیس فرهنگستان اسپرانتو در پیام خود گفت، ایران در جنبش جهانی اسپرانتو همواره نقشی پیشگامانه داشته است. از مداخله تحول‌آفرین پروفسور صاحب‌زمانی در دهه‌های هفتاد تا ظهور فعالان جلسات آنلاین در عصر اینترنت، ایران همواره مفاهیم، برنامه‌ها و پرسش‌های جدیدی را به جامعه اسپرانتو هدیه داده است. برگزاری موفقیت‌آمیز همایش‌های IrEK-12 و MONA-14 به صورت ترکیبی (حضور و مجازی)، نمونه بارزی از این نوآوری است که دسترسی همگانی را افزایش داده و موانع مشارکت را از بین برده است. این رویدادها ایران را به عنوان پلی میان فرهنگ‌ها در منطقه و تقویت‌کننده دیپلماسی فرهنگی فرامرزی نشان دادند.

از تمامی خوانندگان و مشارکت‌کنندگان عزیز که با شور و همکاری خود به غنای جنبش اسپرانتو کمک می‌کنند، قدردانی می‌کنیم. هدف ما در این نشریه، ادامه این گفتگوی پربار و پیشگامانه است. باشد که اسپرانتو همچنان مسیر ما را به سوی دنیایی متحدتر و پرفهم‌تر روشن کند.

با آرزوی روزهایی پربار و پر از فهم متقابل،

حمزه شفیعی

Nova estraro de Irana Esperanto-Asocio elektita

La komitato de Irana Esperanto-Asocio (IREA) en sia unua tasko elektis la estraron. La Komitato voĉdonis pri prezidanto, la vicprezidantoj, la ĝenerala sekretario, kaj la kasisto. Tiel la prezidanto de IREA estas s-ro Ali Salehi; la novaj vicprezidantoj estas d-ro Keyhan Sayadpour kaj d-ro Salah Mohammadpour; s-ro Amir Sina Dehghan elektigis kiel nova ĝenerala sekretario, kaj fine s-ro Hamzeh Shafiee estas la kasisto.



PREZIDANTO KAJ
KOMITATANO
Ali Salehi



VICPREZIDANTO KAJ
KOMITATANO
**Keyhan
Sayadpour**



VICPREZIDANTO KAJ
KOMITATANO
**Salah
Mohammadpour**



SEKRETARIO KAJ KOMITATANO
**Amirsina
Dehghan**



KASISTO KAJ KOMITATANO
Hamzeh Shafiee

اعضای جدید هیئت مدیره انجمن اسپرانتوی ایران انتخاب شدند.

در پی انتخاب و شروع به کار کمیته جدید انجمن اسپرانتوی ایران، تعیین اعضای هیئت مدیره شامل رئیس، نایب رئیس، دبیر و حسابدار انجمن توسط کمیته مذکور صورت پذیرفت. براین اساس آقای علی صالحی به سمت رئیس انجمن، آقایان کیهان صیادپور و صلاح محمدپور به سمت نایب رئیس، آقای امیرسینا دهقان به عنوان دبیر و حمزه شفیعی به عنوان حسابدار معرفی شدند.

چند خبر کوتاه

* تا ۱۷ خرداد ۱۴۰۴، تعداد ۱۰۰۴ نفر از ۶۲ کشور برای شرکت در یکصد و دهمین کنگره جهانی اسپرانتو، که در تابستان امسال در شهر برنو در جمهوری چک برگزار می‌شود، ثبت نام کرده‌اند.

* رادیوی جدید اینترنتی تحت عنوان «Internacia Retradio» یا به طور خلاصه IRO از روز ۱۵ خرداد ۱۴۰۴ به طور ۲۴ ساعته شروع به کار کرده است. این رادیو تمام برنامه‌هایش به زبان اسپرانتو است. خبرنامه هفتگی هر روز در ساعت‌های ۸ و ۲۰ به وقت هماهنگ جهانی (UTK) منتشر خواهد شد و همچنین به صورت پادکست در دسترس خواهد بود. در باقی ساعات روز، همچنان می‌توانید به این رادیو گوش بسپارید که شامل پخش برنامه‌های قبلی خواهد بود، اما همچنان متنوع و با کیفیت عالی! آدرس رادیو IRO از این قرار است: <https://internaciaretradio.wordpress.com>

* تاکنون ۱۴۰ نفر از ۳۳ کشور در هشتاد و یکمین کنگره بین‌المللی جوانان (IJK) ثبت‌نام کرده‌اند که از ۹ تا ۱۶ اوت ۲۰۲۵ در سیساروا (بوگور)، اندونزی برگزار خواهد شد.

جشن سال نو ایرانی در تایوان

Eventoj

Irana Novjaro en Tajvano kun esperantista etoso

Reza Kheirkhah

La 22-an de marto okazis la evento en Pingtung. Dum ĝi estis celebrata Irana Nova Jaro kun partopreno de 16 personoj el 6 landoj. Kadre de la aranĝo oni omagis memoron de kara Esperantisto Renato Corsetti, antaŭe enge forpasis.

Reza prezentis la Iranan Novjaron kun multaj bildoj kaj poste vojaĝantaj japanaj esperantistoj (S-ro Maeda kaj ĝesinoroj Saiki) prezentis sian urbon Nagoya kaj sian Esperanto-klubon "Carma Cambrro".



Esperanto 1401(5) Majo 2025

103

روز شنبه دوم فروردین ۱۴۰۴، رویدادی در شهر جنوبی پینگتوگ در تایوان برگزار شد. در این رویداد، اسپرانتودانان و غیراسپرانتودانان از کشورهای تایوان، ژاپن، اندونزی، کره جنوبی، ایالات متحده و ایران شرکت کردند. در بخشی از این رویداد، رضا خیرخواه سال نو ایرانی را با تصاویر متعدد معرفی کرد. برای این رویداد بروشوری تهیه شده بود که شامل مطالبی درباره سال نو ایرانی، ناگویا، اپرای تایوانی، رناتو کورستی و همچنین درباره اسپرانتودانان مشهور ایرانی و عضو افتخاری UEA، پروفیسور صاحب زمانی، معروف به MHSZ بود. او اکنون ۹۴ سال دارد و همچنان به نوشتن مقالات در زمینه‌های مختلف به ویژه تاریخی ادامه می‌دهد. شرکت‌کنندگان همچنین اسکناس‌های ایرانی را به عنوان هدیه و یادبود دریافت کردند.

گزارشی از این رویداد در شماره ماه مه مجله اسپرانتو (صفحه ۱۰۳) منتشر شده و همچنین فیلم بخش‌هایی از این مراسم در کانال یوتیوب به آدرس زیر قابل مشاهده است:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZaZuXKGUgY>

درج خبر برگزاری دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران در روزنامه جام جم

به همت آقای امیر فکری، روزنامه‌نگار و اسپرانتودان فرهیخته، خبر برگزاری دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران در روزنامه جام جم مورخ سوم اردیبهشت ۱۴۰۴ درج و منتشر شد.



همایش زبان فرامی اسپرانتو برگزار می‌شود

انجمن اسپرانتوی ایران با کمک و همیاری دانشمندی علمی جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری دانشگاه تهران از برگزاری دوازدهمین همایش زبان بین‌المللی اسپرانتو خبر داد. دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران در دو بخش حضوری و مجازی، امروز به صورت حضوری و روزهای ۲۷ و ۲۸ اردیبهشت به صورت مجازی برگزار می‌شود. در این همایش، علاقه‌مندان به زبان اسپرانتو از سراسر کشور به همراه اساتید و فعالان این زبان به منظور تقویت و ترویج آن، گرد هم خواهند آمد. برنامه حضوری این همایش امروز از ساعت ۱۰ صبح در محل شهدا واقع در طبقه سوم ساختمان شماره یک دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران (در خیابان وصال شیرازی کوچه زمین‌کوب) آغاز و در ساعت ۱۶ پایان خواهد یافت. این همایش در روزهای ۲۷ و ۲۸ اردیبهشت به صورت مجازی و در محیط روم برگزاری می‌گردد. اطلاعات بیشتر در این خصوص با مراجعه به صفحه اختصاصی همایش به آدرس [esperanto.ir/en/irek](https://www.esperanto.ir/en/irek) قابل دستیابی است.

تابلوهای سه زبانه فرودگاه پوسو آگره در برزیل



در ۲۸ ژوئن، فرودگاه شهری پوسو آگره با نصب ۳۱ تابلوی سه زبانه به زبان‌های پرتغالی، انگلیسی و اسپرانتو، به‌روزرسانی قابل توجهی در تابلوهای خود دریافت کرد. این ابتکار نه تنها جهت‌یابی مسافران را تسهیل می‌کند، بلکه شمول زبانی و فرهنگ اسپرانتو را نیز ترویج می‌دهد. این تابلوها علاوه بر متون به سه زبان، نمادهای تصویری را نیز در خود جای داده‌اند که ارتباطات را جهانی‌تر می‌کند.

گذر توریست دوچرخه‌سوار فرانسوی از ایران به مقصد همایش جهانی جوانان در اندونزی

ماکسیم، دوچرخه‌سوار جوان فرانسوی و عضو انجمن جهانی دوچرخه‌سواران اسپرانتیست (BEMI) سفر خود را به مقصد اندونزی برای شرکت در هشتاد و یکمین همایش جهانی جوانان از بهمن ماه سال گذشته آغاز کرد. وی پس از عبور از ۱۲ کشور، اواسط خردادماه وارد ایران شد و ضمن حضور در دفتر انجمن اسپرانتو و ملاقات با اسپرانتودانان ایرانی، پس از توقفی کوتاه در تهران، راهی مرز پاکستان شد تا سفر طولانی خود را طبق برنامه به پیش ببرد.



درگذشت یک دوست قدیمی و همراه اسپرانتودان



خبر درگذشت ناگهانی آقای سید نیما (قوام) زمانی موسوی تنها چند روز قبل از برگزاری دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران بسیار متاثرکننده بود. ایشان از سال‌ها قبل با جامعه اسپرانتودانان کشورمان در ارتباط بودند و به فراخور شرایط از همراهی و همکاری با دوستداران اسپرانتو دریغ نمی‌کردند. تصویر پایین از حضور ایشان در اولین همایش اسپرانتو است. یادش گرامی باد.

دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران (IrEK-12) همزمان با چهاردهمین گردهمایی اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا (MONA-14) در اردیبهشت ماه سال جاری و به صورت ترکیبی (حضور و مجازی) برگزار شد.

در صفحات پیش رو، گزارشی از این همایش‌ها را همراه با تصاویر، پیام‌های ارسالی به همایش و قطعنامه‌های پایانی ملاحظه می‌کنید

IrEK
(همایش اسپرانتوی ایران)

- محور ارتباط حضوری اسپرانتودانان ایران.
- دارای نقش حیاتی در آموزش، گسترش اسپرانتو و هماهنگی فعالیت‌های ملی و محلی.
- تنها رویداد منظم اسپرانتویی در ایران که از ۱۳۹۳ هر سال برگزار می‌شود.

MONA
(گردهمایی اسپرانتودانان خاورمیانه و شمال آفریقا)

- تنها ساختار منطقه‌ای اسپرانتو در خاورمیانه و شمال آفریقا.
- فضای برای گفت‌وگوی فرهنگ‌ها از طریق زبان بی‌طرف اسپرانتو.
- نقطه اتصال اسپرانتودانان منطقه به شبکه جهانی (UEA).

اهمیت ترکیب IrEK و MONA:

- نشانه‌ای از نقش ایران به عنوان پل ارتباطی در منطقه
- تقویت دیپلماسی فرهنگی فرامرزی.



La 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK-12) okazis paralele kun la 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika Esperanto-Kunveno (MONA-14) dum Majo 2025, en hibrida formato (ĉeeste kaj rete). Sur la venontaj paĝoj, vi trovos raportojn pri ĉi tiuj eventoj kune kun bildoj, alsenditaj mesaĝoj al la eventoj kaj la finaj resolucioj.

MONA
(Mezoriento kaj Nord-afrika Esperanto-Kunveno)

- Nura regiona esperanto-strukturo en MONA-regiono.
- Kreas neŭtralan spacon por inter-kultura dialogo per la internacia lingvo Esperanto.
- Konektas regionajn esperantistojn al la tutmonda reto (UEA).

IrEK
(Irana Esperanto-Kongreso)

Ĉefa ĉeesta interligilo por iranaj esperantistoj.

- Grava por instruado, disvastigo kaj kunordigo de naciaj kaj lokaj agadoj.
- Nura regula esperanto-evento en Irano, okazanta ĉiujare ekde 2014.

Graveco de kombino IrEK+MONA:

- Montras Iranon kiel ponton inter kulturoj en la regiono
- Plifortigas translandan kultur-diplomation.



foto- Raporto de la ĉeesta parto de la 12-a Irana Esperanto- Kongreso

Bonvenon karaj partoprenantoj

KOMUNA KONGRESO
MONA-14 kaj IrEK-12
 LA 14-A MEZ-ORIENTA KAJ NORD-AFRIKA ESPERANTO-KUNVENO
 LA 12-A IRANA ESPERANTO-KONGRESO

**Esperanto en Turismo:
Ponto al Monda Paco**

IrEK-12:
Ĉeesta parto: 22 Aprilo 2025
Ekskurso: 23-24 Aprilo 2025
Virtuala parto: 17-18 majo 2025

MONA-14:
Nur virtuale
10-11 Majo 2025



انجمن اسپرانتوی ایران (IrEA) دو رویداد مهم اسپرانتو در سال ۱۴۰۴ را برگزار کرد:

دوازدهمین کنگره اسپرانتوی ایران (IrEK-12) و چهاردهمین گردهمایی اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا (MONA-14). این گردهمایی‌ها فرصتی ارزشمند برای اسپرانتودانان و علاقه‌مندان از ایران، منطقه و سراسر جهان فراهم آورد تا گرد هم آمده و درباره موضوعات مختلف مرتبط با زبان و جنبش اسپرانتو به بحث و تبادل نظر بپردازند.

چهاردهمین گردهمایی اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا (MONA-14) و دوازدهمین کنگره اسپرانتوی ایران (IrEK-12) چه گذشت؟

دوازدهمین کنگره اسپرانتوی ایران (IrEK-12)

IrEK-12 در دو بخش اصلی برگزار شد:

• بخش حضوری: در تاریخ ۲۲ آوریل ۲۰۲۵ (۲ اردیبهشت ۱۴۰۴) در دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران برگزار شد. این بخش شامل افتتاحیه، ارائه گزارش‌های سالانه انجمن، سخنرانی‌هایی با موضوعاتی مانند کاربرد اسپرانتو در سفر و علم، جنبش اسپرانتو در ایران در سال گذشته، و بومی‌سازی اسپرانتو بود. همچنین زمان‌هایی برای ناهار، مباحث آزاد و عکس دسته‌جمعی در نظر گرفته شده بود.

برای تاریخ‌های ۲۳ و ۲۴ آوریل ۲۰۲۵ (۳ و ۴ اردیبهشت ۱۴۰۴) گل‌گشت دوروزه‌ای برنامه‌ریزی شده بود. ولیکن به دلیل نرسیدن به حدنصاب قابل قبول افراد شرکت‌کننده، اجرا نشد.

• بخش مجازی: در تاریخ‌های ۱۷ و ۱۸ می ۲۰۲۵ (۲۷ و ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۴) از طریق بستر Zoom برگزار شد.

چهاردهمین گردهمایی اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا (MONA-14)

MONA-14 نیز منحصراً به صورت مجازی در تاریخ‌های ۱۰ و ۱۱ می ۲۰۲۵ (۲۰ و ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۴) برگزار شد. دسترسی به این گردهمایی نیز از طریق لینک Zoom ارائه شده امکان‌پذیر بود. ساعات برنامه‌های مجازی (هم IrEK-12 و هم MONA-14) بر اساس ساعت به وقت ایران و نیز زمان هماهنگ جهانی (UTC) اعلام شده بودند.

برنامه‌های برجسته

برنامه‌های MONA-14 و IrEK-12 شامل سخنرانی‌ها و ارائه‌های متنوعی از سوی اسپرانتودانان برجسته از ایران و سراسر جهان بود. برخی از موضوعات و سخنرانان قابل توجه که در برنامه اعلام شده بودند عبارتند از:

• سخنرانی‌هایی از شخصیت‌های برجسته اسپرانتو مانند دانکن چارترز^۱ (رئیس انجمن جهانی اسپرانتو - UEA) و احمدرضا ممدوحی (رئیس انجمن بین‌المللی معلمان اسپرانتو - ILEI) در افتتاحیه MONA-14. آقای ممدوحی همچنین سخنرانی‌هایی درباره بومی‌سازی اسپرانتو و پروژه تلویزیون ماهواره‌ای اسپرانتو داشتند.

• ارائه در مورد استفاده از اسپرانتو در علم و رویدادهایی مانند KAEST توسط علی صالحی، رئیس جدید انجمن اسپرانتوی ایران.

• مباحث فرهنگی و هنری مانند "رازهای موسیقی" توسط فرانچسکو فرانچسکینی^۲، "میراث کرواسی در لیست‌های یونسکو" توسط ماریا بلوشویچ^۳ (رئیس IKUE)، و "لویجی پیراندلو و ترجمه آثارش به اسپرانتو" توسط لورا برازاینی^۴ (رئیس فدراسیون اسپرانتوی ایتالیا).

• سخنرانی‌های متعدد با محوریت گردشگری و ارتباط آن با اسپرانتو، از جمله سخنرانی‌هایی توسط پروفیسور شون اُریائین^۵، خانم باربارا پیترزاک^۶ (سرمدیر

پانوش:

۱- Dunkan Charters ۲- Francesco Franceschini

۳- Marija Belošević ۴- Laura Brazzabeni ۵- Sean O Riain

۶- Barbara Pietrzak ۷- Zsafia Korody ۸- Orlando E. Raola

۹- Dennis Keefe ۱۰- Fabrizio Angelo Pennacchietti

۱۱- Carlos Gagini ۱۲- Jorge Antonio Leoni de León

۱۳- Renato Corsetti ۱۴- Bak Giwan ۱۵- Trevor Steele

Irana Esperanto-Asocio (IrEA) prepariĝis organizi du gravajn Esperanto-aranĝojn en 2025: La 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK-12) kaj la 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika Esperanto-Kunveno (MONA-14). Ĉi tiuj kunvenoj ofertis valoran okazon por Esperantistoj kaj interesitoj el Irano, la regiono kaj la tuta mondo renkontiĝi kaj diskuti diversajn temojn ligitajn al la lingvo kaj la Esperanto-movado.

Raporto surbaze de la programeroj

Kio okazis en la 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK-12) kaj la 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika Esperanto-Kunveno (MONA-14)?

La 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK-12)

IrEK-12 okazis en tri ĉefaj partoj:

- Ĉeeste: La 22-an de aprilo 2025, ĉe la Fakultato de Geografio, Universitato de Tehrano. Tiu ĉi parto inkluzivis malfermon, prezenton de jar-raportoj de IrEA, prelegojn pri temoj kiel la utiloj de Esperanto dum vojaĝo kaj en scienco, la Irana E-Movado lastjare, kaj indiĝenigo de Esperanto. Estis ankaŭ tempoj por tagmanĝo, liberaj diskutoj kaj komuna fotado.
- Ekskurso: Estis planita por la 23-a kaj 24-a de aprilo 2025. Tamen ĝi ne okazis pro la malsukceso atingi la akcepteblan nombron de partoprenantoj.
- Virtuale: Okazis la 17-an kaj 18-an de majo 2025 per la platformo Zoom.

La 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika Esperanto-Kunveno (MONA-14)

MONA-14 okazis ekskluzive virtuale la 10-an kaj la 11-an de majo 2025. Partoprenado ankaŭ en tiu ĉi kunveno eblis per la provizita Zoom-ligilo. La horoj por la virtualaj programoj (kaj IrEK-12 kaj MONA-14) estis anoncitaj laŭ Universala Tempo Kunordigita (UTK/UTC).

Elstaraj Programeroj

La virtuala programo de MONA-14 kaj IrEK-12 enhavis diversajn prelegojn kaj prezentojn de eminentaj Esperantistoj el Irano kaj la tuta mondo. Kelkaj rimarkindaj temoj kaj prelegantoj anoncita en la programo inkluzivis:

- Salutmesaĝoj de gravaj Esperanto-personoj kiel Duncan Charters (Prezidanto de UEA) kaj Ahmad Mamduhi (Prezidanto de ILEI) ĉe la inaŭguro de MONA-14. S-ro Mamduhi ankaŭ faris prelegojn pri la indiĝenigo de Esperanto kaj la projekto de Esperanta Satelita Televido.
- Prezento pri la apliko de Esperanto en scienco kaj aranĝoj kiel KAEST de Ali Salehi, la nova prezidanto de IrEA.
- Kulturaj kaj artaj temoj kiel “Muzikaj sekretoj” de

Francesco Franceschini, “Kroata heredaĵo en Unesko listoj” de Marija Belošević (Prezidanto de IKUE), kaj “Luigi Pirandello kaj la traduko en Esperanton” de Laura Brazzabeni (Prezidantino de la Itala Esperanto Federacio).

- Pluraj prelegoj centritaj ĉirkaŭ turismo kaj ĝia ligo kun Esperanto, inkluzive de prelegoj de profesoro Sean O Riain, Barbara Pietrzak (redaktoro ĉe la Pola retRadio en Esperanto), Zsafia Korody (el Esperanto-Centro Herzberg - la Esperanto-urbo en Germanio), d-roj Orlando E. Raola kaj Duncan Charters. Novaj ideoj por longdaŭraj studaj kaj turismaj Esperanto-eventoj kiel “Esperanto-OAZO” estis prezentitaj de Dennis Keefe.

- Lingvistikaj temoj kiel “Priskribi per koloroj la sistemon de prepozicioj de Esperanto” de Profesoro Fabrizio Angelo Pennacchietti.

- Memorigo de gravaj Esperanto-figuroj kiel la omaĝo al Carlos Gagini de Profesoro Jorge Antonio Leoni de León kaj la rememoro de kunlaboro kun la forpasinta Profesoro Renato Corsetti de D-ro Keyhan Sayadpour. D-ro Sayadpour ankaŭ prezentis programon de deklamado de “La Florejo” de Sadio.

- Kundivido de personaj spertoj kiel “Mia vivo nun en Koreio post 20-jaroj da vivado en Ĉinio” de D-ro Bak Giwan kaj “Mia vojaĝo al Usono kaj helpo de Esperanto” de D-ino Zahra Karimi.

- Historiaj kaj sociaj temoj kiel “La lastaj viktimoj de Hitler” de Trevor Steele.

- Diskuto pri la propono, ĉu Irano taŭgas kiel sidejo de MONA, prezentita de Reza Kheyrkhan, surbaze de la sukceso de la antaŭa MONA-kongreso en Irano en 2019.

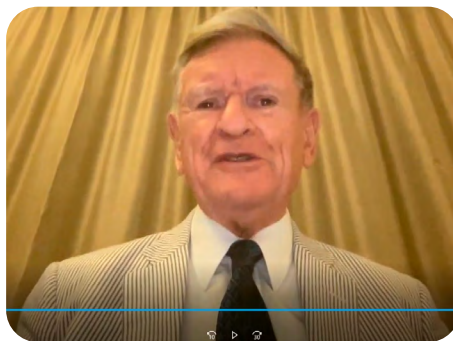
Ĉi tiuj kunvenoj, kreis bonegan okazon por lernado, ret-farado kaj kultura interŝanĝo ene de la Esperanto-komunumo en Irano kaj la Mez-Orienta kaj Nord-Afrika regiono.

SALUTMESAĜOJ



سلام‌ها و پیام‌های دریافتی خطاب به دو همایش برگزار شده در اردیبهشت ماه
(MONA-14 و IrEK-12)

**SALUTMESAĜO DE
PROF. DUNCAN
CHARTERS, UEA-
PREZIDANTO, AL LA
14-A MEZORIENTA
KAJ NORDAFRIKA
KUNVENO**



پیام پروفیسور دانکن
چارترز، رئیس انجمن
جهانی اسپرانتو، به
چهاردهمین همایش
خاورمیانه و شمال آفریقا

10-a de majo, 2025 ۲۰۲۵ ه ۱۰م

Kiel prezidanto de la Universala Esperanto-Asocio, mi elkore salutas al ĉi tiu kunveno de MONA, aparte grava ĉar niaj kontinentaj komisionoj kaj regiona agado servas por kunligi kaj refortigi la ofte relative izolitajn landajn asociojn kaj la laboron de individuaj esperantistoj. Mi ĝojas pri via fokusiĝo al regiona kunlaboro, ĉar kiel esperantistoj ni havas la defian taskon komunikiĝi trans plej diversaj geografiaj kaj ideologiaj bariloj. En regiono kie politikaj vidpunktoj povas esti tre emocie sentataj, ni ne faras servon al Esperanto se ni tiujn silentas nur por eviti konfliktojn. Necesas ke ni lernu kiel atenti perspektivojn kiuj nenial koincidas kun la niaj, ne mense kontraŭdirante ilin aŭ atendante la momenton por ilin refuti, sed

به عنوان رئیس انجمن جهانی اسپرانتو، صمیمانه به این همایش مونا، یا خاورمیانه و شمال آفریقا، درود می‌فرستم که بویژه مهم است زیرا کمیسیون‌های قاره‌ای و فعالیت‌های منطقه‌ای ما برای متحد کردن و تقویت انجمن‌های ملی و فعالیت‌های اسپرانتیست‌های فردی، که اغلب نسبتاً منزوی هستند، است. از تمرکز شما بر همکاری منطقه‌ای شادمانم، زیرا به عنوان اسپرانتیست‌ها ما وظیفه چالش‌برانگیز برقراری ارتباط در میان متنوع‌ترین موانع جغرافیایی و ایدئولوژیک را داریم. در منطقه‌ای که دیدگاه‌های سیاسی می‌تواند بسیار عاطفی احساس شود، اگر آنها را فقط برای اجتناب از تضادها خاموش کنیم، خدمت خوبی به اسپرانتو نمی‌کنیم. لازم است یاد بگیریم چگونه به دیدگاه‌هایی که به هیچ وجه با دیدگاه‌های ما همخوانی ندارد توجه کنیم، نه اینکه ذهناً با آنها مخالفت کنیم یا منتظر

komprenante ke ni pli lernas aŭskultante ol asertante.

Unu ĉefa celo de Esperanto estas interkompreniĝo. Tio ne venas facile. Ni devas unue decidi ke valoras la tempon dediĉi nin al ellerno de nia lingvo, kaj poste ke ni prilaboros niajn proprajn vivkonceptojn por esti malpli antaŭjuĝaj, pli akceptemaj de ĉiuj kiuj konsistigas nian komunumon. Ne temas pri forlaso de niaj propraj moralaj kaj sociaj kriterioj, sed esti malfermita al modifoj surbaze de akcepto de la bunta diverseco de pozitivaj perspektivoj kiuj ekzistas en nia mondo, speguliĝas en nia komunumo, kaj pliriĉigas nin.

Post kelkaj horoj mi parolos al vi pri aspekto de via ĉeftemo. "Esperanto en Turismo: ponto al monda paco" evidente grava ĉar esperantistoj pli vojaĝemas ol la averaĝa neintereso pri la komunika valoro de nia lingvo. Ni devas retrospektive demandi nin, ĉu mia kongresa vojaĝado vere ion atingis por antaŭenigi la mondan pacon. Kontraŭpeze, ni ankaŭ havas la dilemon de socia konsciiĝo, kaj en nia movado esprimiĝis plurfoje malemo tro vojaĝi por ne aldoni al la poluado de la atmosfero kaj nia vivmedio ĝenerale. Nia kompromiso estas ia ekvilibro inter virtualaj kunvenoj kiel ĉi tiu, kaj la ĉeestaj kiujn por pli intima konatiĝo ne kapablas anstataŭi perteknikaj rimedoj. Unu respondo kiun mi priskribos al vi estas programoj en kiuj la partopenantoj kontribuas pozitive dum siaj vojaĝoj al konservado de la vivmedio, kaj subteno de tiuj kiuj laboras por rilati al ĝi inteligente, amikeme kaj komplete. Uzado de pli ŝparemaj amastransportiloj malpli poluemaj, kiel ekzemple elektraj trajnoj, anstataŭ individuaj veturiloj bezino-uzantaj estus alia ekzemplo de pli amikema rilato al la ĉirkaŭanta vivmedio. Mi deziras fruktodonan kongreson por vi.

لحظه‌ای برای رد کردن آنها باشیم، بلکه درک کنیم که با گوش دادن بیشتر از ادعا کردن یاد می‌گیریم.

یکی از اهداف اصلی اسپرانتو تفاهم متقابل است. این به آسانی حاصل نمی‌شود. ابتدا باید تصمیم بگیریم که ارزش آن را دارد که وقت خود را برای یادگیری زبان مان اختصاص دهیم، و سپس اینکه روی مفاهیم زندگی خود کار کنیم تا کمتر تعصب داشته باشیم و بیشتر همه کسانی را که جامعه ما را تشکیل می‌دهند بپذیریم. این به معنای کنار گذاشتن معیارهای اخلاقی و اجتماعی خودمان نیست، بلکه باز بودن نسبت به تغییرات بر اساس پذیرش تنوع رنگارنگ دیدگاه‌های مثبتی که در دنیای ما وجود دارند، در جامعه ما منعکس می‌شوند و ما را غنی می‌سازند.

تا چند ساعت دیگر درباره جنبه‌ای از موضوع اصلی همایش شما با شما صحبت خواهم کرد. «اسپرانتو در گردشگری: پلی به سوی صلح جهانی» آشکارا مهم است زیرا اسپرانتیست‌ها بیشتر از فرد متوسطی که به ارزش ارتباطی زبان ما علاقه ندارد سفر می‌کنند. باید از خود بپرسیم که آیا سفرهای کنگره‌ای من واقعاً چیزی برای پیشبرد صلح جهانی به دست آورده است یا خیر. در مقابل، ما همچنین معضل آگاهی اجتماعی را داریم، و در جنبش ما بارها اکراه از سفر زیاد بیان شده تا به آلودگی جو و محیط زیست ما به طور کلی اضافه نشود. مصالحه ما نوعی تعادل بین جلسات مجازی مانند این همایش، و جلسات حضوری است که وسایل فنی می‌توانند جایگزین آنها برای آشنایی صمیمی‌تر شوند. یکی از پاسخ‌هایی که برای شما توصیف خواهم کرد برنامه‌هایی است که در آن شرکت‌کنندگان در طول سفرهایشان به طور مثبت به حفظ محیط زیست کمک می‌کنند، و حمایت از کسانی می‌نمایند که برای ارتباط هوشمندانه، مهربانانه و دلسوزانه با آن کار می‌کنند. استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی به صرفه و کمتر آلاینده، مانند قطارهای برقی، به جای وسایل نقلیه فردی بنزین‌سوز، نمونه دیگری از رابطه دوستانه‌تر با محیط زیست اطراف خواهد بود. با آرزوی همایشی پربار برای شما!

**SALUTMESAĜO DE PROF.
DUNCAN CHARTERS,
UEA-PREZIDANTO,
AL LA 12-A DE IRANA
ESPERANTO-KONGRESO**



**پیام پروفیسور دانکن چارترز،
رئیس انجمن جهانی
اسپرانتو، به دوازدهمین
همایش اسپرانتو ایران**

17-a de majo, 2025

۱۷ مه ۲۰۲۵

Mi elkore dankas pro la okazo saluti vin en la virtuala parto de la dek-dua kongreso de la Irana Esperanto-Asocio.

La temo de Esperanto kaj turismo gravas, ĉar kvankam scio de Esperanto faciligas turismon pro la kontaktoj

از شما صمیمانه به خاطر فرصتی که برای خوشامدگویی به شما در بخش مجازی دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران برای من فراهم کردید، سپاسگزارم.

موضوع اسپرانتو و گردشگری مهم است، زیرا اگرچه دانستن اسپرانتو به

kiujn parolantoj de la lingvo kapablas trovi en dekoj da landoj, gravas difini la pli profundajn celojn.

En 1970, Tyburcjusz Tybklewski, pola esperantisto, doktoriĝis en la Universitato de Varsovio per tezo pri la Eduka Rolo de Turisma Gvidado. Li konkludis ke "Turismo fare de uzantoj de Esperanto bezonas multifacetan esploradon, ĉar ĝia kompleksa strukturo kaj internacieco devas esti pli precize komprenitaj por ke ĝi estu uzata pli profitdona."

Profitdona turismo povas okazi per rekta persona kontakto kun la naturaj ĉirkaŭaĵoj, kaj la kultura kaj socia vivo de la vizitataj lokoj. Esperantistoj havas apartajn avantaĝojn por pliprofundigo, ĉar por ili gravas formiĝo de sintenoj rilate al diversaj sferoj de realeco; sintenoj de altruismo, vaste konceptita, derivataj ne nur de la diferencoj inter popoloj malkovrataj de la turisto, sed samtempe kvalitoj komunaj kiujn ili dividas kun la koncerna popolo. Turismo temas ankaŭ pri formiĝo de emocioj, de la kompleta kapablo sperti sian rilaton kun la ĉirkaŭanta fenomeno.

La tipa turisto eble ne havas edukan celon; tiu eĉ povas esti kontraŭ-eduka; tiaj turistoj povas sperti kuriozaĵojn je supraĵa nivelo, imiti spertojn de aliaj; eviti aferojn malsamajn aŭ malfacilajn; esti konsumantoj; polui la ĉirkaŭantan medion; pensi kaj agi kiel hejme, eĉ senti sin pli libera malbonkondukti.

La konscia turisto kutime havas profundajn motivojn por vojaĝi, interesiĝas pri novaj, nekonataj spertoj pro la deziro konatiĝi kun freŝaj perspektivoj, ĉu interpersonaj, kulturaj, ĉu viv-plenumaj per kontaktoj kun novaj personoj. Tiu individuo povas eĉ senti sindevigon evoluigi la propran karakteron, eventuale senti sin pli mondcivitaneca kaj kontribui al la monda paco. La Esperanto-parolanto sentas bezonon uzi sian lingvon en grupo de personoj el malsamaj landoj, kulturoj kaj lingvoj.

D-ro Zamenhof iam diris ke ni estas ĉiuj gastoj sur nia tero, do ni estu bonaj gastoj laŭ la etiko esti akceptemaj de aliaj perspektivoj, reduktante nian trudiĝemon en ties kulturon. Ni havu plenan respekton kaj ĝuon de la naturo kaj de ĝia spirita nutrado de nia vivo. Ĉu ni pretas lerni kiel pli efike vivi en harmonio kun la naturo, protektante vivrimedojn, konsumante malpli, adaptante niajn kutimojn al nia medio? Ni eble povas multon lerni de indiĝenaj popoloj.

Konklude, mi deziras al vi fruktodonan kongreson, kiu stimulu pli vastan komprenon pri la ideoj kaj vivcirkonstancoj de niaj kunvojaĝantoj sur paca planedo.

Dلیل ارتباطاتی که گویشوران این زبان می‌توانند در ده‌ها کشور پیدا کنند، گردشگری را تسهیل می‌کند، اما تعریف اهداف عمیق‌تر نیز مهم است.

در سال ۱۹۷۰، تیبورچوش تیبکلسکی، یک اسپرانتیست لهستانی، دکترای خود را از دانشگاه ورشو با پایان‌نامه‌ای در مورد نقش آموزشی راهنمایی گردشگری دریافت کرد. او نتیجه گرفت که «گردشگری توسط کاربران اسپرانتو نیاز به تحقیقات چندوجهی دارد، زیرا ساختار پیچیده و بین‌المللی آن باید دقیق‌تر درک شود تا بتوان از آن به طور سودآورتری استفاده کرد».

گردشگری مفید می‌تواند از طریق تماس مستقیم شخصی با محیط طبیعی و زندگی فرهنگی و اجتماعی مکان‌های مورد بازدید رخ دهد. اسپرانتیست‌ها مزایای خاصی برای مطالعه بیشتر دارند، زیرا برای آنها مهم است که نگرش‌هایی نسبت به حوزه‌های مختلف واقعیت ایجاد کنند؛ نگرش‌های نوع‌دوستی، به معنای کلی، نه تنها از تفاوت‌های بین مردمی که توسط گردشگر کشف شده‌اند، بلکه از ویژگی‌های مشترکی که آنها با افراد مورد نظر به اشتراک می‌گذارند، ناشی می‌شود. گردشگری همچنین در مورد توسعه احساسات است، از توانایی کامل برای تجربه رابطه خود با پدیده‌های اطراف.

یک گردشگر معمولی ممکن است هدف آموزشی نداشته باشد؛ حتی ممکن است ضد آموزشی باشد؛ چنین گردشگرانی ممکن است کنجکاوی‌هایی را در مقیاسی سطحی تجربه کنند، از تجربیات دیگران تقلید کنند؛ از چیزهایی که متفاوت یا دشوار هستند اجتناب کنند؛ مصرف‌کننده باشند؛ محیط اطراف را آلوده کنند؛ طوری فکر و عمل کنند که گویی در خانه هستند، حتی احساس آزادی بیشتری برای بدرفتاری داشته باشند.

گردشگر آگاه معمولاً انگیزه‌های عمیقی برای سفرکردن دارد، به دلیل تمایل به آشنایی با دیدگاه‌های تازه، چه بین فردی، فرهنگی، یا زندگی‌بخش از طریق تماس با افراد جدید، به تجربیات جدید و ناشناخته علاقه‌مند است. این فرد حتی ممکن است احساس تعهد کند که شخصیت خود را توسعه دهد، احتمالاً بیشتر احساس شهروند جهانی بودن کند و به صلح جهانی کمک کند. فرد اسپرانتو زبان نیاز به استفاده از زبان خود را در گروهی از افراد از کشورها، فرهنگ‌ها و زبان‌های مختلف احساس می‌کند.

دکتر زامنهوف زمانی گفت که همه ما مهمان روی زمین خود هستیم، بنابراین بیایید با توجه به اخلاق پذیرش دیدگاه‌های دیگر، مهمانان خوبی باشیم و دخالت خود را در فرهنگ آنها کاهش دهیم. بیایید به طبیعت و تغذیه‌ی معنوی آن برای زندگی خود احترام کامل بگذاریم و از آن لذت ببریم. آیا آماده‌ایم یاد بگیریم که چگونه در هماهنگی با طبیعت، محافظت از معیشت، مصرف کمتر و تطبیق عادات خود با محیط زیست، به طور مؤثرتری زندگی کنیم؟ ممکن است چیزهای زیادی برای یادگیری از مردم بومی داشته باشیم.

در پایان، برای شما کنگره‌ای پربار آرزو می‌کنم که درک وسیع‌تری از ایده‌ها و شرایط زندگی همسفران‌مان در سیاره‌ای آرام را برانگیزد.

Salutmesaĝo de la prezidanto de la Akademio de Esperanto al la IrEK-12



پیام رئیس آکادمی اسپرانتو به دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران

Estimataj kongresanoj,

Kun granda ĝojo mi salutas, en la nomo de la Akademio de Esperanto, la 12an Iranan Esperanto-Kongreson. En la frua epoko de la monda Esperanto-movado, la orientazianoj funkciis kiel interkultura ekvilibrejo kontrapunkta al la eŭropa flanko de la monda konversacio. Ekde la epokŝanĝa interveno de prof. Saheb-Zamani en la malfruaj sepdekaj jaroj, ankaŭ la okcidentazia konversacio serioze kontribuas al nia unika eksperimento, kiu iom post iom transformas la mondan kulturan scenejon.

Estimataj, mi jam de kelka tempo pledas por la ideo ke Esperanto ekzistas en la formo de konversacio interkonversacioj. En la sepdekaj jaroj, la irana movado starigis al Esperantujo novan demandon: kiamaniere atingi ekvilibron rilate al la akirado de fakaj scioj. Tiun unuan iraninan momenton memoras hodiaŭ ĉefe veteranoj kaj historiistoj. Jardekojn poste, en la reta epoko, draste ŝanĝiĝis la profilo de la lernantaro de Esperanto; nia mondeto devis refari la konceptojn kaj praktikojn de la lingvopedagogio. Ĉi tiun duan iraninan momenton, momenton de konversacia ekvilibro, markas la apero de retkunvenaj agantoj en Irano. Sen tiuj avangardaj agantoj ni ne spertus la suplan, malstreĉitan, maturan komunikadon vigle okazantan inter la esperantistoj varbitaj en la reta etoso.

Mi esperas ke tiuj historiaj konsideroj helpas nin ĉiujn pli klare kompreni la seriozecon de la irana kontribuo al Esperantujo kiel unika interkonversacia kovejo, pionira en la hodiaŭa mondo. Iuj ofte prezentas la longan historion de Esperanto kaj emfazas la malnovecon de nia ideo. Estimataj, mi preferas trakti nian nekonatecon en multaj medioj kiel avantaĝon. Esperanto do estas nekonata al multaj membroj de la publiko; tute en ordo; ni do prezentu Esperanton al la nekonantoj kiel emfaze novan ideon. Tiuj inter vi kiuj samopinias kun mi ĉi-rilate certe rimarkos ke la iranaj agantoj por nia afero ofte surekranigas novajn konceptojn, planojn, bildigojn, demandojn, kaj tiel donacas al Esperantujo fluan, maldetan konversacion.

Karaj kongresanoj, ni atendas de vi nenion pli

حضار گرامی همایش،

با کمال مسرت، از طرف آکادمی اسپرانتو، برگزاری دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران را تبریک می‌گوییم. در دوران اولیه جنبش جهانی اسپرانتو، مردمان شرق آسیا به عنوان یک تعادل بخش بین فرهنگی، برای موازنه با جنبه اروپایی گفتمان جهانی (اسپرانتو) عمل می‌کردند. از زمان مداخله تحول‌آفرین پروفیسور صاحب‌زمانی در اواخر دهه هفتاد میلادی، گفتگوی غرب آسیا نیز به طور جدی به آزمایش یا تجربه بی‌نظیر (زبانی) ما کمک کرده است، تجربه‌ای که صحنه فرهنگی جهان را گام به گام به تحول می‌کند.

حضار گرامی، من مدتی است که از این ایده دفاع می‌کنم که اسپرانتو در قالب گفتگوی بین گفتگوها وجود دارد. در دهه هفتاد، جنبش ایران پرسش جدیدی را برای جامعه اسپرانتو مطرح کرد: چگونه می‌توان (با بهره‌گیری از اسپرانتو) به تعادل در کسب دانش تخصصی دست یافت؟ آن لحظه‌ی نخست (ورود) ایران (به گفتمان جنبش جهانی اسپرانتو) را، امروز عمدتاً پیش‌کسوتان و مورخان به یاد می‌آورند. دهه‌ها بعد، در عصر اینترنت، پروفایل یا شمای یادگیرندگان اسپرانتو به شدت تغییر کرد؛ دنیای کوچک ما مجبور شد مفاهیم و شیوه‌های آموزش زبان را بازسازی کند. این لحظه‌ی (ورود) دوم ایران (به گفتمان جنبش جهانی اسپرانتو)، لحظه‌ی تعادل بخش گفتمانی، با ظهور فعالان جلسات آنلاین در ایران مشخص می‌شود. بدون این فعالان پیشگام، ما ارتباط منعطف، آرام و پخته‌ای را که به شدت بین اسپرانتودانان جذب شده در فضای آنلاین برقرار شده است، تجربه نمی‌کردیم.

امیدوارم این ملاحظات تاریخی به همه‌ی ما کمک کند تا جدیت مشارکت ایران در اسپرانتو را به عنوان یک بستر بین‌گفتمانی بی‌نظیر، و پیشگام در دنیای امروز، واضح‌تر درک کنیم. برخی از افراد اغلب به تاریخ طولانی اسپرانتو اشاره می‌کنند و بر قدمت ایده‌ی ما تأکید می‌کنند. حضار گرامی، من ترجیح می‌دهم ناشناخته بودن (زبان) ما در بسیاری از محیط‌ها را یک مزیت تلقی کنم. بنابراین (ره‌یافت)، این‌که اسپرانتو برای بسیاری از مردم ناشناخته است، کاملاً درست است؛ پس بیایید اسپرانتو را به کسانی که از وجود آن آگاهی ندارند به عنوان یک ایده‌ی مؤکداً جدید معرفی کنیم. آن دسته از شما که در این زمینه با من هم‌نظر هستید، حتماً متوجه هستید که فعالان ایرانی برای آرمان ما، اغلب مفاهیم، برنامه‌ها، تصاویر و پرسش‌های جدیدی را به نمایش می‌گذارند و بدین ترتیب گفتمانی روان و پویا را به جامعه اسپرانتو هدیه می‌دهند.

اعضای محترم همایش، ما از شما چیزی جز ادامه‌دادن ساده‌ی این

ol simplan daŭrigon de tiu via elana, nekutima, ofte surpriza kontribuado al la esperantuja babilo inter babiloj. La Akademio estas kompreneble institucio celanta konservi la kontinuecon inter generacioj, kaj signifa proporcio inter la akademianoj estas do maljunaj. Sed vi scias ke maloj allogas unu la alian. Homoj maljunaj sopiras interparoli kun homoj junaj. Tial mi, parolante vice de la Akademio, specife bonvenigas la freŝecon, la novecon de la elementoj portataj de vi al la monda babilarto. Koran dankon, kaj bondezirojn por fruktodona kongreso!

Salutas vin -- per teksto kaj ne per filmeto pro personaj malkapabloj -- amike via

Probal Dasgupta,

prezidanto de la Akademio de Esperanto

مشارکت پرشور، غیرمعمول و اغلب شگفت‌انگیز شما در گفتمان جامعه‌ی اسپرانتو در بین گفتمان‌ها انتظار نداریم. آکادمی (اسپرانتو) البته نهادی است که هدف آن حفظ تداوم بین نسل‌ها است و به این خاطر، نسبت قابل توجهی از اعضای آکادمی مسن هستند. اما شما می‌دانید که ضدها یک‌دیگر را جذب می‌کنند. افراد مسن مشتاق گفتگو با افراد جوان هستند. به همین دلیل، من، به نمایندگی از آکادمی (اسپرانتو)، به طور خاص از تازگی و نوآوری عناصری که شما به هنر گفتمان جهانی (اسپرانتو) می‌آورید استقبال می‌کنم.

با تشکرات صمیمانه و آرزوی همایشی پرپارا!

و با درود فراوان - از طریق متن نوشته‌شده، و نه ویدئوی ضبط‌شده،

به دلیل ناتوانی‌های تکنیکی شخصی‌ام،

دوست دار شما، پروبال داسگوپتا،

رئیس آکادمی اسپرانتو

Salutmesaĝo de la Prezidanto de EEU al la Irana Esperanto- Kongreso 2025



پیام تبریک رئیس اتحادیه‌ی اسپرانتوی اروپا (EEU) به همایش اسپرانتوی ایران ۲۰۲۵

Kiel Prezidanto de EEU, estas mia honoro kaj plezuro sendi varmajn salutojn kaj gratulojn al la Irana Esperanto-Kongreso 2025. Via lando havas riĉegan Esperanto-tradicion kaj mi tre ĝojas, ke via eminenta agado daŭras jaron post jaro.

Ofte estas dirate, ke guto da oficiala agnosko fare de ŝtato egalas al tuno da unuopula civitana agado. Pro tio, la strategia celo de EEU nuntempe estas tio, ke pli kaj pli multaj EU-landoj oficiale agnosku Esperanton kiel portanton de kulturo, kaj nacia kaj eŭropa kulturo. Pollando oficiale agnoskis Esperanton en 2014, kaj Kroatio faris tion en 2019.

Ĉu eble ankaŭ Irano sukcesos doni tiun oficialan agnoskon al Esperanto? Kiam tri landoj donos tiun ĉi oficialan agnoskon, UNESKO estos en pozicio agnoski Esperanton kiel parton de la kultura heredaĵo de la mondo. Ĉi tio estos grandega helpo por pli popularigian lingvon.

Samideane via.

D-ro Seán Ó Riain

Prezidanto de EEU

به عنوان رئیس اتحادیه‌ی اسپرانتوی اروپا (EEU)، باعث افتخار و خشنودی من است که صمیمانه‌ترین درودها و تبریکات خود را به همایش اسپرانتوی ایران ۲۰۲۵ ارسال کنم. کشور شما دارای سنتی بسیار غنی درمورد زبان اسپرانتو است و من بسیار خوشحالم که فعالیت‌های برجسته‌ی شما همه‌ساله ادامه‌دار است.

اغلب گفته می‌شود که تأثیر یک قطره به رسمیت شناختن قانونی (اسپرانتو) از سوی یک دولت، معادل یک تَن فعالیت شهروندان عادی است. به همین دلیل، هدف استراتژیک کنونی اتحادیه‌ی اسپرانتوی اروپا این است که تعداد هرچه بیشتری از کشورهای اتحادیه‌ی اروپا زبان اسپرانتو را به عنوان حامل فرهنگ، هم فرهنگ ملی و هم فرهنگ اروپایی، به رسمیت بشناسند. لهستان در سال ۲۰۱۴ و کرواسی در سال ۲۰۱۹ به‌طور قانونی زبان اسپرانتو را (به عنوان میراث فرهنگی ملی ناملموس خود) به رسمیت شناختند.

آیا ممکن است ایران نیز موفق به به رسمیت شناختن اسپرانتو به‌طور قانونی شود؟ هنگامی که سه کشور چنین به رسمیت شناختنی را (به اسپرانتو) اعطا کنند، یونسکو در موقعیتی قرار خواهد گرفت که اسپرانتو را به عنوان بخشی از میراث فرهنگی جهان به رسمیت بشناسد. این کمک بزرگی برای محبوبیت بیشتر زبان ما خواهد بود.

با احترام هم‌اندیشانه،

دکتر شون اُریاین

رئیس اتحادیه‌ی اسپرانتوی اروپا

Salutmesaĝo de la ĝenerala sekretario de ĈEL al la IrEK-12



پیام تبریک دبیر کل اتحادیه اسپرانتوی چین (ĈEL) به دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران

Karaj iranaj samideanoj,

Okaze de la 12-a Irana Esperanto-Kongreso, mi mem kaj nome de Ĉina Esperanto-Ligo salutas vin, karaj iranaj e-istoj kaj adresas la gratulon pri la sukcesa okazigo de la landa kongreso de Irano.

Ambau Irano kaj Ĉinio estas antikvaj landoj kun brilaj civilizacioj. La antikva Silka Vojo interligas la du landojn, la du popoloj havas longan historion en kulturaj, ekonomiaj kaj interpopolaj interŝanĝoj. Kaj per tio ili starigis profundan amikecon. En 1971 Ĉinio kaj Irano oficiale establis diplomatajn rilatojn, post tio la du landoj respektas unu la alian, helpas unu la alian kaj amikece kunlaboras, la rilatoj disvolviĝis kiel la tutflanke strategia partnereco. En februaro 2023, invitive de ĉina prezidanto Xi Jinping, irana prezidanto Raisi unuafoje vizitis Ĉinion dum sia oficperiodo, antaŭenigante la novan disvolviĝon de la rilatoj inter la du landoj.

Esperanto rolas kiel ponto por starigi dialogon inter la du popoloj. En lastaj jaroj ĉinaj kaj iranaj Esperantistoj aktive organizis kulturajn, edukajn, sciencajn kaj teknologiajn interŝanĝojn, kaj plifortigis kulturajn interŝanĝojn inter la du landoj. ĈEL kaj Irana Esperanto-Asocio establis rektan kontakton kaj amike kunlaboris en esperantaj aktivadoj, starigante solidan bazon por plue plifortigi la interpopolajn rilatojn inter la du landoj kaj plibonigi la nivelon de reciproka respekto kaj reciproka konfido.

La Silka Vojo kiel ponto interligas la du popolojn, ĈEL volonte kune kun Irana Esperanto-Asocio tra Esperanto intimigu la rilatojn inter la esperantistoj de du la landoj kaj per tio kontribuos al la kulturaj interŝanĝoj de la du popoloj.

Fine mi deziras al la 12-a Irana Esperanto-Kongreso plenan sukceson kaj frukdonon!

Chen Ji,
Ĝenerala Sekretario de la Ĉina Esperanto-Ligo

هم‌باوران گرامی ایرانی،

به مناسبت دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران، من شخصاً و از طرف اتحادیه اسپرانتوی چین به شما اسپرانتودانان گرامی ایرانی درود می‌فرستم و برگزاری موفقیت‌آمیز کنگره ملی ایران را تبریک می‌گویم.

هم ایران و هم چین کشورهایی کهن با تمدن‌های درخشان هستند. راه ابریشم باستانی دو کشور را به هم متصل کرده و این دو ملت تاریخی طولانی در مبادلات فرهنگی، اقتصادی و مردمی دارند. از این طریق، آنها دوستی عمیقی را بنا نهاده‌اند. در سال ۱۹۷۱، چین و ایران رسماً روابط دیپلماتیک برقرار کردند؛ پس از آن، دو کشور به یکدیگر احترام گذاشته، به یکدیگر کمک کرده و دوستانه با یکدیگر همکاری کرده‌اند، و این روابط به یک مشارکت راهبردی جامع توسعه یافته است. در فوریه ۲۰۲۳، به دعوت رئیس جمهور چین، شی جین‌پینگ، رئیس جمهور ایران، رئیسی برای اولین بار در دوران ریاست جمهوری خود از چین بازدید کرد و توسعه‌ی جدیدی را در روابط دو کشور به ارمغان آورد.

اسپرانتو به عنوان پلی برای برقراری گفتگو بین دو ملت عمل می‌کند. در سال‌های اخیر، اسپرانتودانان چینی و ایرانی فعالانه به سازماندهی مبادلات فرهنگی، آموزشی، علمی و فناوری پرداخته و مبادلات فرهنگی بین دو کشور را تقویت کرده‌اند. اتحادیه اسپرانتوی چین و انجمن اسپرانتوی ایران تماس مستقیم برقرار کرده و در فعالیت‌های اسپرانتو، دوستانه همکاری کرده‌اند، که پایه‌ای محکم برای تقویت بیشتر روابط مردمی بین دو کشور و بهبود سطح احترام متقابل و اعتماد دوجانبه ایجاد کرده است.

راه ابریشم به عنوان پلی دو ملت را به هم پیوند می‌دهد. اتحادیه اسپرانتوی چین مشتاق است که به همراه انجمن اسپرانتوی ایران، از طریق اسپرانتو، روابط بین اسپرانتودانان دو کشور را صمیمانه‌تر کند و از این طریق به مبادلات فرهنگی دو ملت کمک کند.

در پایان، برای دوازدهمین کنگره اسپرانتوی ایران آرزوی موفقیت کامل و پربار بودن دارم!

چن جی

دبیر کل اتحادیه اسپرانتوی چین

Rezolucio de la 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika Esperanto-Kunveno (MONA-14)

La 10-a - 11-a de majo 2025



La partoprenantoj de la dutaga virtuala kunveno de MONA (MezOrienta kaj NordAfrika komisiono de Universala Esperanto-Asocio), kunveninte per ret-platformo Zoom la 10-an kaj 11-an de majo 2025, kun ĉeftemo “Esperanto en turismo: ponto al monda paco”, kaj kun registriĝintaj 43 partoprenantoj el 15 landoj de MONA kaj ekster ĝi, kun 18 prelegoj fare de 17 prelegantoj (<https://www.espero.ir/eo/irek-12/>) post fruktodona diskutado kaj spert-interŝanĝo, unuanime akceptas la jenan rezolucion:

KONSIDERANTE ke la situacio en la Mezoriento kaj Nordafriko postulas plifortigitan kunlaboron inter esperantistoj de la regiono;

REKONANTE la gravecon de virtuala kunlaborado por subteni la Esperanto-movadon en regionoj kun geografiaj kaj politikaj defioj;

APREZANTE la partoprenon de membroj el diversaj landoj de Mezoriento kaj Nordafriko, kaj ankaŭ aliregionaj subtenantoj;

DEKLARAS:

1. La virtuala kunveno estis sukcesa platformo por kunvenigi esperantistojn el la mezorienta kaj nordafrika regionoj kaj subteni la disvastigon de Esperanto en tiuj regionoj;
2. La diskutitaj temoj pri instruado de Esperanto, lok-specifa varbado, kaj kultura interŝanĝo produktis valorajn rezultojn, kiuj nun estu disvastigataj al ĉiuj membroj de UEA en la koncernaj regionoj;
3. La MONA komisiono estas komisiita kunlabori kun la Centra Oficejo de UEA por efektiviigi la decidojn akceptitajn dum la kunsidoj;
4. La propono organizi similan virtualan kunvenon en majo 2026 estas principe akceptita, kun aldonata fokuso pri junulara agado en la regionoj; kompreneble ankaŭ ĉeesta kunveno estas bonvena kaj loko esplorata kiam tio eblas.
5. MONA daŭrigos sian laboron por plifortigi Esperanto-agadon en mezorientaj kaj nordafrikaj landoj, konsiderante la regionajn defiojn kaj eblecojn.

ALVOKAS:

- Ĉiujn partoprenintojn diskonigi la rezultojn de la kunveno en siaj lokaj Esperanto-klubo kaj regionaj asocioj;
- La MONA komisionon prepari kaj publikigi detalan raporton pri la kunveno en la revuo «Esperanto» kaj aliaj taŭgaj kanaloj;
- La landajn asociojn en la regiono aktive subteni la iniciatojn diskutitajn dum la kunveno;
- La estraron de UEA konsideri specialan buĝeton por la efektivigo de la akceptitaj proponoj pri Esperanto-agado en la mezorienta kaj nordafrika regionoj.

DANKAS:

- La organizantojn kaj teĥnikan teamon pro ilia sindediĉa laboro;
- La prelegintojn kaj gvidintojn de diskutoj pro iliaj valoraj kontribuoj;
- Ĉiujn partoprenantojn pro ilia aktiva kaj konstrua partopreno;
- UEA-n pro ĝia daŭra subteno de regionaj agadoj.

Akceptita en la virtuala ĉambro, la 11-an de majo 2025.

قطعه‌نامه‌ی چهاردهمین همایش اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا (MONA-14)



۱۰-۱۱ مه ۲۰۲۵

شرکت‌کنندگان در نشست مجازی دو روزه کمیته خاورمیانه و شمال آفریقای انجمن جهانی اسپرانتو (MONA)، که در تاریخ ۱۰ و ۱۱ مه ۲۰۲۵ از طریق پلتفرم آنلاین زوم برگزار شد، با موضوع اصلی «اسپرانتو در گردشگری: پلی به سوی صلح جهانی»، و با حضور ۴۳ ثبت‌نام‌کننده از ۱۵ کشور منطقه MONA و خارج از آن، شامل ۱۸ سخنرانی توسط ۱۷ سخنران (<https://www.espero.ir/eo/irek-12>)، پس از بحث‌های پربار و تبادل تجربیات، به اتفاق آرا قطعه‌نامه زیر را تصویب کردند:

با توجه به اینکه وضعیت خاورمیانه و شمال آفریقا نیازمند همکاری بیشتر میان اسپرانتودان‌های منطقه است؛
با اذعان به اهمیت همکاری مجازی برای حمایت از جنبش اسپرانتو در مناطقی با چالش‌های جغرافیایی و سیاسی؛
با قدردانی از مشارکت اعضای کشورهای مختلف منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا و همچنین حامیان دیگر مناطق؛
اعلام می‌دارد:

۱. نشست مجازی بستری موفق برای گردهم آوردن اسپرانتودان‌های مناطق خاورمیانه و شمال آفریقا و حمایت از گسترش اسپرانتو در این مناطق بود؛
۲. موضوعات مطرح‌شده درباره آموزش اسپرانتو، تبلیغات منطقه‌ای و تبادل فرهنگی نتایج ارزشمندی به همراه داشت که اکنون باید در میان تمامی اعضای UEA در مناطق مربوطه منتشر شود؛
۳. کمیته MONA موظف به همکاری با دفتر مرکزی UEA برای اجرای تصمیمات اتخاذشده در جلسات است؛
۴. پیشنهاد برگزاری نشست مشابه مجازی در ماه مه ۲۰۲۶ به‌طور اصولی پذیرفته شد، با تمرکز ویژه بر فعالیت‌های جوانان در منطقه؛ البته برگزاری نشست حضوری نیز خوشایند خواهد بود و در صورت امکان محل آن بررسی خواهد شد؛
۵. MONA به کار خود برای تقویت فعالیت‌های اسپرانتو در کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا، با در نظر گرفتن چالش‌ها و فرصت‌های منطقه‌ای، ادامه خواهد داد.

درخواست می‌شود:

- تمامی شرکت‌کنندگان نتایج نشست را در باشگاه‌های اسپرانتو محلی و انجمن‌های منطقه‌ای خود منتشر کنند؛
- کمیته MONA گزارش مفصل نشست را در مجله «Esperanto» و سایر کانال‌های مناسب تهیه و منتشر کند؛
- انجمن‌های ملی منطقه، ابتکارات مطرح‌شده در نشست را به‌طور فعال حمایت کنند؛
- هیئت مدیره UEA بودجه ویژه‌ای برای اجرای پیشنهادهای تصویب‌شده در زمینه فعالیت‌های اسپرانتو در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در نظر بگیرد.

سپاسگزاری می‌شود از:

- سازمان‌دهندگان و تیم فنی به‌خاطر تلاش‌های فداکارانه‌شان؛
- سخنرانان و هدایت‌کنندگان بحث‌ها به‌خاطر مشارکت‌های ارزشمندشان؛
- تمامی شرکت‌کنندگان به‌خاطر حضور فعال و سازنده‌شان؛
- UEA به‌خاطر حمایت مستمر از فعالیت‌های منطقه‌ای.

تصویب‌شده در نشست مجازی، ۱۱ مه ۲۰۲۵

Rezolucio de la 12-a Irana Esperanto-Kongreso

(IrEK-12)

La 22-a de aprilo, 17-a kaj 18-a de majo 2025



La partoprenantoj de la 12-a Irana Esperanto-Kongreso, kun ĉeftemo «Esperanto en turismo: ponto al monda paco», kies ĉeesta parto okazis en la Geografia Fakultato de la Universitato de Tehrano, la 22-an de aprilo 2025 kun 26 partoprenantoj, kaj kies virtuala parto okazis per ret-platformo Zoom la 17-an kaj 18-an de majo 2025, kun registriĝintaj 54 partoprenantoj el 18 landoj de ĉiuj kontinentoj, kun 25 prelegoj fare de 24 prelegantoj (<https://www.espero.ir/eo/irek-12/>) el 22 landoj, post fruktodona diskutado kaj spert-interŝanĝo, unuanime akceptas la jenan rezolucion:

- 1. Ni firme subtenas la ideon, ke Esperanto estas ideala instrumento por turismo, kiu ebligas profundajn kaj egalecajn interhomajn kontaktojn trans lingvaj kaj kulturaj baroj. Turismo per Esperanto kontribuas al vera kompreniĝo inter popoloj, vivigante la idealon de Zamenhof pri monda paco.*
- 2. Ni konstatas, ke la IrEK-12 sukcese kunigis esperantistojn el diversaj mondopartoj malgraŭ la geografiaj distancoj, montrante la potencon de Esperanto kiel punta lingvo en la virtuala epoko kaj demonstrante, ke kunlaboro trans landlimoj estas plene ebla per nia komuna lingvo.*
- 3. Ni gratulas la organizantojn de la 12-a Irana Esperanto-Kongreso pro ilia sukcesa aranĝo de hibridforma kongreso, kiu kombinate ĉeestis kaj virtualan partojn, altigis la alireblecon kaj forigis barojn por partopreno.*
- 4. Ni alvokas al ĉiuj esperantistoj kaj Esperanto-organizaĵoj pli aktive utiligi Esperanton en turismaj agadoj, kreante specialajn programojn, gvidlibrojn, kaj aranĝojn kiuj montras la praktikan valoron de Esperanto dum vojaĝado kaj turisma sperto.*
- 5. Ni dankas al la Geografia Fakultato de la Universitato de Tehrano pro gastigo de la ĉeesta parto de la kongreso, al la programkomitato pro varia kaj altkvalita programo, kaj al ĉiuj prelegantoj, kiuj kontribuis al la sukceso de la kongreso per siaj interesaj kaj valoraj prezentaĵoj.*
- 6. Ni subtenas la etendiĝon de la Esperanto-turismo al malpli konataj landoj kaj regionoj, kiel ekzemple Indonezio, Irano kaj aliaj landoj en Azio kaj Afriko, kio helpas ne nur konatigi la kulturan riĉecon de tiuj regionoj, sed ankaŭ stimuli la lokan Esperanto-movadon.*
- 7. Ni rekonas la valoron de hibridaj aranĝoj kiel la 12-a IrEK, kiuj estas ekologiaj, ekonomiaj kaj inkluzivaj, kaj rekomendas, ke aliaj Esperanto-organizaĵoj konsideru similan formaton por estontaj eventoj.*
- 8. Ni esperas, ke la konkretaj ideoj kaj spertoj interŝanĝitaj dum la kongreso stimulos novajn iniciatojn sur la kampo de Esperanto-turismo kiel parto de Esperanto-movado, kaj ke la sekvonta Irana Esperanto-Kongreso en 2026 raportos pri progreso sur ĉi tiu tereno.*

Aprobite en Tehrano kaj virtuale, la 18-an de majo 2025 je la nomo de la kongresanoj

قطعه نامه‌ی دوازدهمین همایش

اسپرانتوی ایران (IrEK-12)



۲، ۳، ۴، ۲۷ و ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۴

شرکت‌کنندگان دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران، با موضوع اصلی "اسپرانتو در گردشگری: پلی به سوی صلح جهانی"، که بخش حضوری آن در دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران در تاریخ ۲۲ آوریل ۲۰۲۵ با حضور ۲۶ نفر برگزار شد، و بخش مجازی آن از طریق پلتفرم آنلاین زوم در تاریخ ۱۷ و ۱۸ مه ۲۰۲۵ با ثبت‌نام ۵۴ شرکت‌کننده از ۱۸ کشور از تمامی قاره‌ها، شامل ۲۵ سخنرانی توسط ۲۴ سخنران (<https://www.espero.ir/eo/irek-12>) از ۲۲ کشور، پس از بحثی پربار و تبادل تجربیات، به اتفاق آراء، قطعه‌نامه زیر را می‌پذیرند:

- ما قویاً از این ایده حمایت می‌کنیم که اسپرانتو ابزاری ایده‌آل برای گردشگری است که امکان برقراری ارتباطات عمیق و برابر بین انسان‌ها را فراتر از موانع زبانی و فرهنگی فراهم می‌آورد. گردشگری از طریق اسپرانتو به درک واقعی بین ملت‌ها کمک کرده و آرمان صلح جهانی زامنهوف را زنده می‌کند.
- ما تصدیق می‌کنیم که این همایش با موفقیت اسپرانتودانان را از نقاط مختلف جهان، با وجود فاصله‌های جغرافیایی فراوان، گرد هم آورد، و این نشان‌دهنده قدرت اسپرانتو به عنوان یک زبان پلساز در عصر مجازی اکنون است و اثبات می‌کند که همکاری فرامرزی موفق با زبان مشترک ما کاملاً ممکن است.
- ما به سازمان‌دهندگان دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران به خاطر برگزاری موفقیت‌آمیز یک همایش هیبریدی یا ترکیبی (مشمتمل بر بخش حضوری و مجازی) تبریک می‌گوییم، که با ترکیب این دو بخش، دسترسی همگانی را افزایش داده و موانع مشارکت را از بین برده است.
- ما از تمامی اسپرانتودانان و سازمان‌های اسپرانتو می‌خواهیم که فعالانه‌تر از اسپرانتو در فعالیت‌های گردشگری استفاده کنند، و برنامه‌های ویژه، کتاب‌های راهنما، و رویدادهایی ایجاد کنند که ارزش عملی اسپرانتو را در سفر و تجربه‌ی گردشگری بیشتر نشان دهد.
- ما از دانشکده‌ی جغرافیای دانشگاه تهران برای میزبانی بخش حضوری کنگره، از کمیته‌ی برنامه‌ریزی همایش برای ارائه‌ی برنامه‌ای متنوع و باکیفیت، و از تمامی سخنرانان که با ارائه‌های جالب و ارزشمند خود به موفقیت این همایش کمک کردند، سپاسگزاریم.
- ما از گسترش گردشگری اسپرانتو به کشورها و مناطق کمتر شناخته‌شده مانند اندونزی، ایران و سایر کشورهای آسیا و آفریقا حمایت می‌کنیم، که نه تنها به معرفی غنای فرهنگی این مناطق کمک می‌کند، بلکه جنبش محلی اسپرانتو را نیز تقویت خواهد کرد.
- ما ارزش رویدادهای هیبریدی/ترکیبی مانند این همایش را، که زیست‌محیطی، اقتصادی و قابل‌دسترسی برای همگان هستند، به رسمیت می‌شناسیم و توصیه می‌کنیم که سایر سازمان‌های اسپرانتو نیز ساختار مشابهی را برای رویدادهای آینده‌ی خود در نظر بگیرند.
- ما امیدواریم که ایده‌ها و تجربیات مشخص تبادل شده در طول کنگره، ابتکارات جدیدی را در زمینه‌ی گردشگری اسپرانتو به عنوان بخشی از جنبش اسپرانتو ترغیب کند، و همایش بعدی اسپرانتوی ایران در سال ۲۰۲۶ درباره پیشرفت در این زمینه گزارش دهد.

تصویب شده در تهران و به صورت مجازی، ۱۸ مه ۲۰۲۵ توسط شرکت‌کنندگان همایش

Indiĝenigo de Esperanto: Esenca Strategio

“Indiĝenigo de Esperanto: Esenca Strategio” estas prelego inspirita de karmemora prof. Renato Corsetti. Ĝi esploras kiel Esperanto povas nature integriĝi en lokajn lingvojn kaj kulturojn kaj tiel disponigi vojon al pli inkluziva kaj pli certa estonteco por nia movado.

1. Enkonduko

Estimataj kongresanoj, karaj samideanoj,

Permesu al mi komenci per sincera danko pro la oportuno prelegi pri temo, kiu hodiaŭ estas ne nur lingvistike interesa, sed ankaŭ strategie grava por la estonteco de nia movado: “Indiĝenigo de Esperanto”.

Antaŭ ol enprofundiĝi en la temon, mi volas dediĉi kelkajn momentojn al la persono, kiu inspiris ĉi tiun prelegon, la karmemora profesoro Renato Corsetti, kiu bedaŭrinde forlasis nin la 1-an de februaro ĉi-jare. Parolante pri Renato, estas preskaŭ malfacile elekti, kion menci, ĉar lia kontribuo al Esperantujo estis tiom vasta kaj profunda. Eĉ nun, kvar monatojn post lia forpaso, la esperantista komunumo daŭre omaĝas lin per eventoj, memorigaj paroladoj, kaj artikoloj. Lia homa boneco, lia senlaca laboremo por nia movado, kaj lia inkluziva vizio pri Esperanto daŭre inspiras nin ĉiujn.

2. Anekdoto pri legado kaj teknologio

Permesu al mi komenci per mallonga anekdoto pri teknologio kaj legado, kiu rilatas al nia temo.

Kvankam mi ĉiam pledis kaj daŭre pledas por bitaj versioj de libroj kaj periodaĵoj, ĉefe pro la arboj, la vivmedio kaj kontraŭ la varmiĝo de la tero — alivorte, mi elkore deziras promocii la “senpaperan kulturon” — tamen estis probable la papera versio de la libro “Aktoj de la Simpozioj de ILEI 2022-2023” (redaktita de Alessandra Madella, Edistudio, Pisa, 2024), kiu kaŭzis mian plian atenton al la enhavo kaj la prelegtekstoj en ĝi. Kial? Ĉar mi povis tre facile substreki interesajn partojn, noti tie kaj tie kio taŭgas por kio, kaj tiel mi malkovris i.a. tiun ĉi inspiran tekston de kara Renato.

Re-tamen, mi ankoraŭ kredas, ke ni devas eduki nin tiel, ke ni povu havigi al ni la saman atenton kaj utiligon de paperaj verkoj per bitaj versioj, uzante la koncernajn softvarojn, kiuj faciligas substrekadon kaj notadon en la bitaj dosieroj.

En la nuna tempo, tute similan transiron ni bezonas for de interretaj serĉiloj al la AI-oj, kiuj ŝparas multegan tempon. Pri tio mi rakontu anekdoton: komence de la unua semestro, kiam mi instruis “Enkondukon al Interlingvistiko” en UEK (Universitato de Espero en DRKongo), danke al instigoj kaj helpegoj de karaj Renato kaj Elsee Bylongo Isheloke, mi rakontis al la studentoj, ke en 1996, kiam mi unuafoje konatiĝis kaj ekuzis la interreton en Britio, mi dum iom da tempo, renkontinte demandon, laŭ mia antaŭ-interreta kutimo unue aliris librojn por trovi la respondojn, kaj nur poste mi ekmemoris pri interreto kaj aliris ĝin. Post sufiĉe longa tempo, mi alkiutimiĝis unue utiligi la interreton por trovi respondojn — kaj nur poste la librojn se bezonate.

Tiu ĉi anekdoto ilustras, kiel niaj lernaj kutimoj evoluas, kaj kiel ni alkiutimiĝas al novaj iloj kaj novaj manieroj interagi kun informoj — tute same kiel ni ankau bezonas alkiutimiĝi al novaj manieroj por la indiĝenigo de Esperanto.

3. Kio estas “indiĝenigo”?

Sed kio fakte estas “indiĝenigo”? Etimologie, la vorto devenas el la latina “indigena” (indi = ene, gen = naskiĝi), signifante ion, kio estas denaska aŭ origina al specifa loko aŭ regiono. Kiam ni parolas pri indiĝenigo, ni parolas pri proceso de adapto, pri tio kiel io fremda aŭ ekstera fariĝas parto de la loka kulturo, lingvo kaj vivmaniero.

En la sfero de lingvoj kaj lingvopolitiko, proksimaj konceptoj estas “lokaligo”, “asimilado”, “adaptiĝo” kaj eĉ “alkulturiĝo”. Tamen, mi preferas la terminon “indiĝenigo” ĝuste pro ĝia emfazo sur la proceson, per kiu io fremda enradikiĝas en lokan teron kaj fariĝas parte de la loka ekosistemo.

Kiam ni parolas pri “indiĝenigo de fremda lingvo”, ni celas la proceson, per kiu fremda lingvo ne plu estas perceptata kiel io ekstera, sed kiel io, kio apartenas al la loka kulturo, kio estas uzebla por esprimi lokajn realecojn, kio estas instruebla per lokaj metodoj kaj laŭ lokaj bezonoj.

Kaj fine, kiam ni parolas pri “indiĝenigo de Esperanto”, ni prenas la koncepton eĉ pli profunden. Ni celas la proceson, per kiu Esperanto, lingvo kreita kiel interlingvo inter diversaj popoloj, fariĝas samtempe parto de lokaj kulturoj en la tuta mondo, adaptante sin al lokaj bezonoj dum ĝi konservas sian internacian esencon.

4. La vizio de Renato Corsetti

Estas ĝuste en tiu kunteksto, ke la vortoj de profesoro Renato Corsetti akiris tiom da graveco. En sia prelego titolita “Duolingo necesas, sed ne sufiĉas: pri retaj kursoj de Esperanto” en VEKI-3, li diris ion, kio profunde inspiris min:

“..., la indiĝenigo de Esperanto en ĉiuj landoj de la mondo estas ebla nur, se oni pritraktas ĝin en la lokaj lingvoj kaj komparas ĝin kun ili. Kaj kiel flanka produkto de tio oni ankaŭ kreas generacion da lokaj instruistoj, kiuj povos kontribui al la firmigo de la pozicio de Esperanto en siaj propraj landoj. Kiu povas pli bone klarigi pri la oportuno lerni Esperanton al kurdoj ol kurdo mem?”

Ĉi tiuj vortoj enhavas profundan kaj revolucionan mesaĝon por nia movado. La indiĝenigo de Esperanto ne estas simpla strategio por disvastigi la lingvon; ĝi estas esenca kondiĉo por la sukceso de la tuta Esperanto-movado.

5. Lernado de lingvoj kaj la rolo de la denaska lingvo

Por kompreni la gravecon de indiĝenigo, necesas pripensi kiel homoj lernas lingvojn. Dum infanaĝo, ni lernas nian unuan aŭ gepatran lingvon (L1) en kompleksa, natura, kaj holistika maniero. Tiu unua lingvo fariĝas ne nur ilo por komunikado, sed ankaŭ la baza strukturo de nia penso kaj mondkoncepto.

Post la infanaĝo, tiu unua lingvo fariĝas pivota aŭ trunka lingvo por lerni ĉiujn postajn (fremdajn) lingvojn. Vole-nevole, konscie aŭ nekonscie, ni tradukas kaj komparas kaj eĉ “inokulas” la lernatan lingvon al nia patrino aŭ unua lingvo. Tio estas simila al tio, kion Sokrato diris pri lernado/memorado de novaj aferoj: ni ankras ilin al io, kion ni jam scias aŭ lernis.

Ĝuste tial la indiĝenigo de la lernata (LY) lingvo estas ege grava, kiel kara Renato diris. Se Esperanto estas prezentita, instruita, kaj diskutita en la lokaj lingvoj, kun komparoj al la lokaj lingvaj strukturoj kaj kulturaj realaĵoj, ĝi fariĝas multe pli facile alirebla kaj lernebla

por la lokaj lernantoj.

Krome, se la unua lingvo aŭ la dua lingvo de persono estu Esperanto, tio multege pli faciligas la lernadon de la pli postaj lingvoj (L3, L4, ktp.) — pro la reguleco kaj senescepteco de Esperanto kaj tio, kion oni nomas la propedeŭtika rolo de Esperanto. Pri tio, krom la 11-jara eksperimentado de karmemora profesoro Helmar Frank en Paderborn, Germanio, feliĉe ankaŭ lastatempe doktorino Alessandra Madella intervjuis, kolektis kaj verkis en sia libro “Esperanto, facile lernebla kaj lernofacila en studo de aliaj lingvoj” (ILEI, Edistudio, Pisa, 2023).

6. Indiĝenigo de Esperanto en la persaj lingvo kaj kulturo

Nun mi volas fokusiĝi al la specifa kazo de indiĝenigo de Esperanto en la persa lingvo kaj kulturo. Kiom da laboro jam estas farita? Kiom da laboro restas farenda?

Kio jam fariĝis:

- 1. Persaj lernolibroj kaj vortaroj de Esperanto:** Ekzistas pluraj persaj lernolibroj de Esperanto, kiuj prezentas la lingvon pli malpli el la perspektivo de perslingvanoj.
- 2. Tradukado de Esperantaj verkoj al la persa:** Diversaj Esperantaj literaturaj verkoj, prelegoj kaj artikoloj estas tradukitaj al la persa, permesante al perslingvanoj ekkoni la riĉecon de la Esperanta kulturo.
- 3. Irana Esperanto-Asocio kaj lokaj kluboj:** La ekzisto kaj agado de la Irana Esperanto-Asocio kaj lokaj kluboj kreis spacon, kie Esperanto povas evolui en la persa kunteksto.
- 4. Retejoj kaj sociaj amaskomunikiloj en la persa pri Esperanto:** Tiuj helpas disvastigi informojn pri Esperanto inter perslingvanoj.

Kio ankoraŭ farindas:

- 1. Kreo de plimulto da modernaj lerniloj specife por perslingvanoj:** Ni bezonas krei pli da modernaj lerniloj, kiuj konsideras la specifajn defiojn, kiujn perslingvanoj alfrontas dum la lernado de Esperanto, kiel ekzemple la malsimilajn fonologiajn sistemojn kaj gramatikajn strukturojn.
- 2. Plifortigo de la persa-Esperanta vortprovizo:** Ni devas daŭre evoluigi vortarojn kaj terminarojn, kiuj kaptas la nuancojn de

ambaŭ lingvoj.

3. **Lokaj E-instruistoj:** Ni bezonas trejni pli da personoj el la persa lingva komunumo por fariĝi kvalifikitaj instruistoj de Esperanto, kiuj povas efike instrui la lingvon al aliaj perslingvanoj.
4. **Tradukado de persaj verkoj al Esperanto:** Por vere indiĝenigi Esperanton, ni devas ankaŭ riĉigi Esperantujojn per la trezoroj de la persa kulturo kaj literaturo, tradukante pli da persaj verkoj al Esperanto.
5. **Plia utiligo de modernaj teknologioj:** Ni devas krei pli da aplikaĵoj, retaj kursoj, kaj videoprogramoj en la persa por faciligi la lernadon de Esperanto. Ni devus ankaŭ subtekstigi Esperantajn filmojn kaj registritajn prelegojn en la persa.
6. **Plifortigo de la loka komunumo:** Krei pli da okazoj por perslingvaj esperantistoj renkontiĝi, praktiki la lingvon, kaj konstrui komunumon.
7. **Sciencaj esploroj pri Esperanto en persaj universitatoj:** Enkonduki Esperanton kiel studobjekton en persaj universitatoj kaj subteni sciencajn esplorojn pri la lingvo.
8. **Dulingva instrumaterialo:** Krei dulingvajn (Esperanto-persajn) instrulibrojn kaj materialojn kiuj pli bone taŭgas al lernantoj, inkluzive ankaŭ komparon de ambaŭ lingvaj strukturoj kaj kulturaj vidpunktoj.

7. La dulingva prelegado kaj subtekstoj: Anekdoto

Rilate al la dulingva instrumentado kaj subtekstoj, permesu al mi rakonti anekdoton: Antaŭ jardekoj, la kinejo Farhang (Kulturo), la plej proksima kinejo tiam al nia loĝejo, komencis surekranigi fremdlandajn kinfilmojn. Post iom da tempo (aŭ eble dekomence, mi ne bone memoras), oni aldonis persajn subtekstojn al la filmoj. Tiam mi ŝerce — sed ankaŭ vere — diris al miaj amikoj, ke tio estas bonega ideo, ĉar oni kaj aŭdas kion oni diras originallingve en la filmo, kaj — danke al la subtekstoj — oni fakte komprenas kio estas dirita!

Tiu simpla anekdoto aludas al du gravaj aspektoj de lingva lernado: unue, la valoro de aŭdi la originalan lingvon kun subtekstoj en la lernanto-lingvo, kaj due, la efikeco de dulingva prezentado. Ambaŭ principoj

estas esencaj por la indiĝenigo de Esperanto. Tial mi hodiaŭ prelegas dulingve, en Esperanto kaj la persa, kaj tial ni devus ankaŭ subtekstigi Esperantajn filmojn kaj registritajn prelegojn.

8. Novaj fenestroj por antaŭenigado de Esperanto

Fari diskurson, ĉu en Esperantujo ĉu ekster ĝi, pri la “Indiĝenigo de Esperanto” probable povas malfermi novajn fenestrojn kaj pordojn por antaŭenigado de Esperanto kaj ĝiaj homecaj kaj pacaj ideoj — ideoj, kiuj fakte plej bezonatas en la hodiaŭa mondo, kie okazas multnombraj militoj kaj armitaj konfliktoj.

La indiĝenigo de Esperanto permesas al ĝi fariĝi parto de lokaj konversacioj pri paco, interkompreno, kaj internacia solidareco. Ĝi permesas al lokaj aktivuloj uzi la lingvon kiel ilon por konstrui pontojn inter sia propra kulturo kaj la cetera mondo.

9. Kaj fine

Mi finas mian prelegon per reveno al la vortoj de Renato Corsetti: “La indiĝenigo de Esperanto en ĉiuj landoj de la mondo estas ebla nur, se oni pritraktas ĝin en la lokaj lingvoj kaj komparas ĝin kun ili.”

En tiuj vortoj kuŝas profunda saĝeco. La indiĝenigo de Esperanto ne estas nur strategia konsidero; ĝi estas esenca parto de la vizio de Zamenhof mem pri lingvo, kiu apartenas al la tuta homaro. Nur kiam Esperanto fariĝos vere “indiĝena” en ĉiu parto de la mondo — kiam ĝi estos instruata, praktikata, kaj disvastigata de lokaj aktivuloj en manieroj, kiuj respektas kaj enplektas lokajn lingvajn kaj kulturajn tradiciojn — ĝi vere plenumos sian promeson kiel universala dua lingvo por ĉiuj.

En alia prelego, mi aŭ aliaj samideanoj devus ankaŭ paroli pri “Esperantigo de indiĝenaj lingvoj kaj kulturoj”, pri kio ekzemple ankaŭ en la aludita libro, “Aktoj de la Simpozioj...”, kara Maria Beloŝeviĉ havas kontribuon pri la kroata kunteksto. Aŭ, kiel kara doktoro Hamed Sufi ekigis projekton por protekti kaj konservi la sistajn lingvon kaj kulturon — pri kio li prelegis por ni en unu el la komencaj IrEK-oj.

Sed tio, karaj amikoj, estas temo por alia tempo.

Dankon pro via atento.

بومی‌سازی اسپرانتو: راه‌بردی اساسی

«بومی‌سازی اسپرانتو: راه‌بردی اساسی» سخنرانی‌ای است با الهام از مرحوم پروفیسور رناتو کورستی. این سخنرانی بررسی می‌کند که چگونه اسپرانتو می‌تواند به طور طبیعی در زبان‌ها و فرهنگ‌های محلی ادغام شود و از این طریق مسیری به سوی آینده‌ای فراگیرتر و مطمئن‌تر برای جنبش جهانی‌سازی این زبان فراهم کند

۱. مقدمه

اجازه دهید با تشکر صمیمانه به خاطر فرصتی که برای سخنرانی درباره موضوعی که امروز نه تنها از نظر زبان‌شناسی جالب توجه است، بلکه برای آینده جنبش ما از نظر استراتژیک مهم است، شروع کنم: «بومی‌سازی اسپرانتو»

پیش از آنکه وارد موضوع شوم، می‌خواهم لحظاتی را به یاد شخصی که الهام‌بخش این سخنرانی بود، پروفیسور رناتو کورستی که متأسفانه در اول فوریه امسال ما را ترک کرد، اختصاص دهم. صحبت درباره رناتو تقریباً دشوار است، چرا که انتخاب اینکه چه چیزی را ذکر کنیم سخت است، زیرا سهم او در دنیای اسپرانتو بسیار گسترده و عمیق بود. حتی اکنون، چهار ماه پس از درگذشت او، جامعه اسپرانتو همچنان با رویدادها، سخنرانی‌های یادبود و مقالات، به او ادای احترام می‌کند. خوبی انسانی او، تلاش خستگی‌ناپذیرش برای جنبش ما، و دیدگاه فراگیر او درباره اسپرانتو همچنان به همه ما الهام می‌بخشد

۲. نکته‌ای درباره مطالعه و فناوری

اجازه دهید با داستان کوتاهی درباره فناوری و مطالعه‌کردن که به موضوع ما مربوط می‌شود، شروع کنم

اگرچه من همیشه طرفدار نسخه‌های دیجیتال کتاب‌ها و نشریات بوده‌ام و همچنان هستم، عمدتاً به خاطر درختان، محیط زیست و مبارزه با گرمایش زمین — به عبارت دیگر، من از صمیم قلب می‌خواهم «فرهنگ بدون کاغذ» را ترویج دهم — با این حال، احتمالاً نسخه کاغذی کتاب «گزارش‌های سمپوزیوم‌های ILEI سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۳» ویرایش‌شده توسط دکتر آلساندر مادلا، (انتشارات Edistudio، پیزا، ۲۰۲۴) بود که باعث توجه بیشتر من به محتوا و متن‌های سخنرانی در آن شد. چرا؟ زیرا می‌توانستم به راحتی بخش‌های جالب را خط بکشم، اینجا و آنجا یادداشت کنم که چه چیزی برای چه مناسب است، و بدین ترتیب از جمله این متن الهام‌بخش از دکتر رناتو کورستی را کشف کردم

با این حال، من همچنان معتقدم که ما باید خود را آموزش دهیم تا بتوانیم همان توجه و استفاده از آثار کاغذی را با نسخه‌های دیجیتال، با استفاده از نرم‌افزارهای مربوطه که خط کشیدن و یادداشت‌برداری در فایل‌های دیجیتال را تسهیل می‌کنند، به دست آوریم

در زمان حاضر، ما به انتقال کاملاً مشابهی از موتورهای جستجوی اینترنتی به هوش مصنوعی نیاز داریم، که زمان بسیار زیادی را صرفه جویی می‌کند. درباره این موضوع بگذارید داستانی تعریف کنم: در آغاز ترم اول، هنگامی که من درس «مقدمه‌ای بر بینابان‌شناسی (یا زبان‌شناسی زبان‌های فراساخته)» را با تشویق و کمک‌های دکتر رناتو کورستی و الیزه بایلونگو

ایشلوه، در دانشگاه امید در جمهوری دموکراتیک کنگو تدریس می‌کردم، به دانشجویانم گفتم که در سال ۱۹۹۶، زمانی که اولین بار در بریتانیا با اینترنت آشنا شدم و شروع به استفاده از آن کردم، برای مدتی، وقتی با سؤالی مواجه می‌شدم، طبق عادت پیش از اینترنتم ابتدا به کتاب‌ها مراجعه می‌کردم تا پاسخ‌ها را پیدا کنم، و تنها بعد از آن به یاد اینترنت می‌افتادم و به آن مراجعه می‌کردم. پس از مدت زمان نسبتاً طولانی، من عادت کردم که ابتدا از اینترنت برای یافتن پاسخ‌ها استفاده کنم — و تنها در صورت نیاز بعداً به کتاب‌ها مراجعه کنم

این داستان نشان می‌دهد که چگونه عادات یادگیری ما تکامل می‌یابد و چگونه ما به ابزارها و روش‌های جدید تعامل با اطلاعات عادت می‌کنیم — درست همانطور که ما نیز به روش‌های جدید برای بومی‌سازی اسپرانتو نیاز داریم تا عادت کنیم

۳. «بومی‌سازی» چیست؟

اما «بومی‌سازی» واقعاً چیست؟ از نظر ریشه‌شناسی، این واژه از کلمه لاتین «indigena» می‌آید (indi = درون، gen = زاده شدن)، به معنای چیزی که بومی یا اصلی یک مکان یا منطقه خاص است. وقتی از بومی‌سازی صحبت می‌کنیم، از فرآیند سازگاری صحبت می‌کنیم، از اینکه چگونه چیزی خارجی یا بیرونی بخشی از فرهنگ، زبان و سبک زندگی محلی می‌شود

در حوزه‌ی زبان‌ها و سیاست زبانی، مفاهیم نزدیک عبارتند از «محلی‌سازی»، «همگون‌سازی»، «سازگاری» و حتی «فرهنگ‌پذیری». با این حال، من اصطلاح «بومی‌سازی» را دقیقاً به دلیل تأکید آن بر فرآیندی که طی آن چیزی خارجی در خاک محلی ریشه می‌گیرد و بخشی از اکوسیستم محلی می‌شود، ترجیح می‌دهم

وقتی از «بومی‌سازی یک زبان خارجی» صحبت می‌کنیم، منظور ما فرآیندی است که طی آن یک زبان خارجی دیگر به عنوان چیزی بیگانه درک نمی‌شود، بلکه به عنوان چیزی که به فرهنگ محلی تعلق دارد، چیزی که می‌تواند برای بیان واقعیت‌های محلی استفاده شود، چیزی که می‌تواند با روش‌های محلی و بر اساس نیازهای محلی آموزش داده شود

و در نهایت، وقتی از «بومی‌سازی اسپرانتو» صحبت می‌کنیم، ما مفهوم را حتی عمیق‌تر می‌بریم. منظور ما فرآیندی است که طی آن اسپرانتو، زبانی که به عنوان زبان میانجی بین مردمان مختلف ایجاد شده است، همزمان بخشی از فرهنگ‌های محلی در سراسر جهان می‌شود، خود را با نیازهای محلی سازگار می‌کند در حالی که جوهر بین‌المللی خود را حفظ می‌کند

۴. چشم‌انداز رناتو کورستی

دقیقاً در این زمینه است که سخنان پروفیسور رناتو کورستی چنین اهمیتی

پیدا می‌کند. در سخنرانی خود با عنوان «دوئولینگو لازم است، اما کافی نیست: درباره دوره‌های آنلاین اسپرانتو» در VEKI-۳، (همایش مجازی سوم ایلئی یا اتحادیه‌ی بین المللی مدرسين اسپرانتودان) او چیزی گفت که عمیقاً به من الهام بخشید:

... «بومی‌سازی اسپرانتو در تمام کشورهای جهان تنها زمانی ممکن است که با آن به زبان‌های محلی برخورد شود و با آنها مقایسه شود. و به عنوان محصول جانبی این امر، نسلی از معلمان محلی نیز پرورش می‌یابند که می‌توانند به تقویت موقعیت اسپرانتو در کشورهای خود کمک کنند. چه کسی بهتر از یک گرد می‌تواند به گردها در مورد مزایای یادگیری اسپرانتو توضیح دهد؟»

این کلمات حاوی پیامی عمیق و انقلابی برای جنبش ما است. بومی‌سازی اسپرانتو تنها یک استراتژی برای گسترش زبان نیست؛ بلکه شرطی اساسی برای موفقیت کل جنبش اسپرانتو است.

۵. یادگیری زبان و نقش زبان مادری

برای درک اهمیت بومی‌سازی، لازم است درباره چگونگی یادگیری زبان‌ها توسط انسان‌ها تأمل کنیم. در دوران کودکی، ما زبان اول یا مادری خود (L1) را به شیوه‌ای پیچیده، طبیعی و کل‌نگر می‌آموزیم. آن زبان اول نه تنها ابزاری برای ارتباط می‌شود، بلکه به ساختار اساسی تفکر و مفهوم جهانی ما تبدیل می‌شود.

پس از دوران کودکی، آن زبان اول به زبان محور یا پایه برای یادگیری تمام زبان‌های بعدی (خارجی) تبدیل می‌شود. خواه ناخواه، آگاهانه یا ناآگاهانه، ما زبانی را که یاد می‌گیریم ترجمه و مقایسه می‌کنیم و حتی آن را به زبان مادری یا اول خود «تلقیح» می‌کنیم. این شبیه به چیزی است که سقراط درباره یادگیری/به‌خاطر سپاری چیزهای جدید گفت: ما آنها را به چیزی که قبلاً می‌دانیم یا آموخته‌ایم، مرتبط می‌سازیم یا لنگر می‌اندازیم.

به همین دلیل است که بومی‌سازی زبان مورد یادگیری (L2) بسیار مهم است، همانطور که رناتوی عزیز گفت. اگر اسپرانتو به زبان‌های محلی ارائه، تدریس و مورد بحث قرار گیرد، با مقایسه با ساختارهای زبانی محلی و واقعیت‌های فرهنگی، یادگیری آن برای یادگیرندگان محلی بسیار آسان‌تر می‌شود.

علاوه بر این، اگر زبان اول یا دوم شخص اسپرانتو باشد، این امر یادگیری زبان‌های بعدی - یعنی L3 و L4 و غیره - را بسیار آسان‌تر می‌کند به دلیل منظم بودن و عدم استثنا در اسپرانتو و آنچه نقش مقدماتی، کمک‌آموزشی یا پیش‌آموزشی اسپرانتو نامیده می‌شود. در این مورد، علاوه بر آزمایش ۱۱ ساله پروفیسور هلمار فرانک که یادش گرامی باد، در پادربورن آلمان، خوشبختانه اخیراً دکتر آلساندر مادلان نیز در کتاب خود «اسپرانتو، آسان برای یادگیری و تسهیل‌کننده در مطالعه زبان‌های دیگر» مصاحبه، جمع‌آوری و نگارش کرده است. (Edistudio, ILEI, پیرا، ۲۰۲۳)

۶. بومی‌سازی اسپرانتو در زبان و فرهنگ فارسی

اکنون می‌خواهم روی مورد خاص بومی‌سازی اسپرانتو در زبان و فرهنگ فارسی تمرکز کنم. چه میزان کار تاکنون انجام شده است؟ چه میزان کار هنوز باید انجام شود؟

آنچه تاکنون انجام شده:

۱. کتاب‌های آموزشی و فرهنگ‌های لغت فارسی اسپرانتو: چندین کتاب آموزشی فارسی برای اسپرانتو وجود دارد که این زبان جالب را کم و بیش از دیدگاه فارسی‌زبانان ارائه می‌دهند.

۲. ترجمه آثار اسپرانتو به فارسی: آثار ادبی، سخنرانی‌ها و مقالات مختلف اسپرانتو به فارسی ترجمه شده‌اند، که به فارسی‌زبانان امکان می‌دهد با غنای فرهنگ اسپرانتو آشنا شوند.

۳. انجمن اسپرانتوی ایران و باشگاه‌های محلی: وجود و فعالیت انجمن اسپرانتوی ایران و باشگاه‌های محلی فضایی ایجاد کرده است که اسپرانتو می‌تواند در زمینه فارسی تکامل یابد.

۴. وب‌سایت‌ها و رسانه‌های اجتماعی به زبان فارسی درباره اسپرانتو: اینها به گسترش اطلاعات درباره اسپرانتو در میان فارسی‌زبانان کمک می‌کنند.

آنچه هنوز باید انجام شود:

۱. ایجاد ابزارهای آموزشی مدرن بیشتر به طور خاص برای فارسی‌زبانان: ما نیاز داریم ابزارهای آموزشی مدرن بیشتری ایجاد کنیم که چالش‌های خاصی را که فارسی‌زبانان هنگام یادگیری اسپرانتو با آن مواجه می‌شوند، مانند سیستم‌های آوایی و ساختارهای دستوری متفاوت، در نظر بگیرند.

۲. تقویت ذخیره واژگانی فارسی-اسپرانتو: ما باید به توسعه فرهنگ‌های لغت و اصطلاح‌نامه‌هایی که ظرفیت‌های هر دو زبان را نشان می‌دهند، ادامه دهیم.

۳. معلمان محلی اسپرانتو: ما نیاز داریم افراد بیشتری از جامعه‌ی فارسی‌زبان را آموزش دهیم تا معلمان واجد شرایط اسپرانتو شوند که بتوانند این زبان را به طور مؤثر به سایر فارسی‌زبانان آموزش دهند.

۴. ترجمه آثار فارسی به اسپرانتو: برای بومی‌سازی واقعی اسپرانتو، ما همچنین باید دنیای اسپرانتو را با گنجینه‌های فرهنگ و ادبیات فارسی غنی کنیم و آثار فارسی بیشتری را به اسپرانتو ترجمه کنیم.

۵. استفاده بیشتر از فناوری‌های مدرن: ما باید برنامه‌های کاربردی، دوره‌های آنلاین و برنامه‌های ویدیویی بیشتری به زبان فارسی برای تسهیل یادگیری اسپرانتو ایجاد کنیم. ما همچنین باید فیلم‌ها و سخنرانی‌های ضبط شده اسپرانتو را به فارسی زیرنویس کنیم.

۶. تقویت جامعه محلی: ایجاد فرصت‌های بیشتر برای اسپرانتیست‌های فارسی‌زبان برای ملاقات، تمرین زبان و ایجاد آشنائی بیشتر بین آنها.

۷. تحقیقات علمی درباره اسپرانتو در دانشگاه‌های ایران: معرفی اسپرانتو به عنوان موضوع مطالعه در دانشگاه‌های ایران و حمایت از تحقیقات علمی درباره این زبان.

۸. مواد آموزشی دوزبانه: ایجاد کتاب‌ها و مواد آموزشی دوزبانه (اسپرانتو-فارسی) که برای یادگیرندگان مناسب‌تر باشد، از جمله مقایسه هر دو ساختار زبانی و دیدگاه‌های فرهنگی.

۷. سخنرانی دوزبانه و زیرنویس‌ها

در رابطه با روش آموزش دوزبانه و زیرنویس‌ها، اجازه دهید داستانی تعریف کنم: چند دهه پیش، سینما فرهنگ، نزدیک‌ترین سینما به خانه ما در آن زمان، شروع به نمایش فیلم‌های خارجی کرد. پس از مدتی (یا شاید از همان ابتدا، خوب به یاد ندارم)، آنها زیرنویس‌های فارسی به فیلم‌ها اضافه کردند. در آن زمان من به شوخی - اما همچنین واقعاً - به دوستانم گفتم که این ایده بسیار خوبی است، زیرا هم می‌شنوید که در فیلم به زبان اصلی چه می‌گویند، و هم - به لطف زیرنویس‌ها - واقعاً متوجه می‌شوید که چه گفته شده است!

این داستان ساده به دو جنبه مهم یادگیری زبان اشاره دارد: اول، ارزش شنیدن زبان اصلی با زیرنویس به زبان یادگیرنده، و دوم، اثربخشی ارائه دوزبانه. هر دو اصل برای بومی‌سازی اسپرانتو ضروری هستند. به همین دلیل من امروز به دو زبان، اسپرانتو و فارسی سخنرانی می‌کنم، و به همین دلیل ما باید

۸. پنجره‌های جدید برای پیشبرد اسپرانتو

ایجاد گفتمان، چه در دنیای اسپرانتو و چه خارج از آن، درباره «بومی‌سازی اسپرانتو» احتمالاً می‌تواند پنجره‌ها و درب‌های جدیدی را برای پیشبرد اسپرانتو و ایده‌های انسانی و صلح‌آمیز آن باز کند — ایده‌هایی که در واقع در دنیای امروز که جنگ‌ها و درگیری‌های مسلحانه متعددی در آن رخ می‌دهد، بیشتر از همیشه مورد نیاز است

بومی‌سازی اسپرانتو به آن اجازه می‌دهد بخشی از گفتگوهای محلی درباره صلح، تفاهم متقابل و همبستگی بین‌المللی شود. این به فعالان محلی امکان می‌دهد از زبان به عنوان ابزاری برای ایجاد پل بین فرهنگ خود و بقیه جهان استفاده کنند

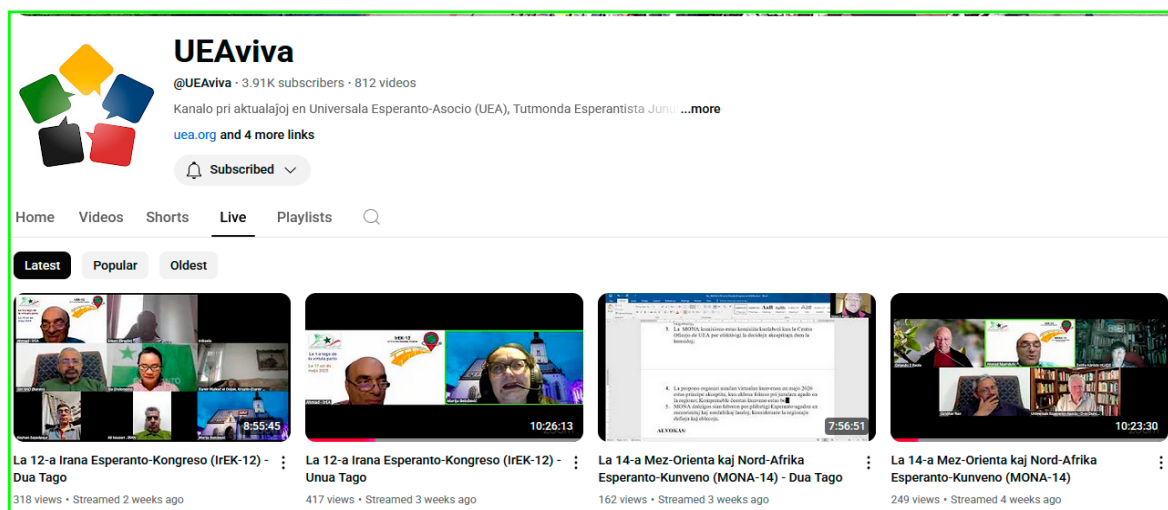
۹. و در پایان

سخنرانی خود را با بازگشت به سخنان رناتو کورستی به پایان می‌برم: «بومی‌سازی اسپرانتو در تمام کشورهای جهان تنها زمانی ممکن است که با

در این کلمات، خرد عمیقی نهفته است. بومی‌سازی اسپرانتو تنها یک ملاحظه استراتژیک نیست؛ بلکه بخش اساسی از چشم‌انداز خود زامنهوف درباره زبانی است که متعلق به تمام بشریت است. تنها زمانی که اسپرانتو واقعاً در هر گوشه‌ای از جهان «بومی» شود — هنگامی که توسط فعالان محلی به روش‌هایی که سنت‌های زبانی و فرهنگی محلی را احترام می‌گذارند و درهم می‌آمیزند، آموزش داده شود، تمرین شود و گسترش یابد — واقعاً وعده‌ی خود را به عنوان زبان دوم جهانی برای همه محقق خواهد کرد

در سخنرانی دیگری، من یا سایر همفکران باید درباره «اسپرانتویی کردن زبان‌ها و فرهنگ‌های بومی» نیز صحبت کنیم، که برای مثال در کتاب اشاره شده، «گزارش‌های سمپوزیوم‌ها...»، خانم ماریا بلوشویچ مقاله‌ای درباره کرواسی دارد. یا، همانطور که دکتر حامد صوفی، اسپرانتودان ایرانی، پروژه‌ای را برای محافظت و حفظ زبان و فرهنگ سیستانی آغاز کرد — که درباره آن در یکی از اولین کنگره‌های اسپرانتوی ایران برای ما سخنرانی کرد. اما این، دوستان عزیز، موضوعی برای زمان دیگری است

از توجه شما متشکرم.



La plena enhavo de ĉiuj programoj kaj prelegoj de la 14-a Mezorianta kaj Nordafrika Esperanto-Kongreso (MONA-14), same kiel la virtuala parto de la 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK_12), estas spektebla en la Jutuba-kanalo de Universala Esperanto-Asocio. Por pli facila aliro, la ligoj de ĉiuj tagoj de la programo estas prezentitaj sube.

La 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika E-Kunveno (MONA-14) - Unua Tago

<https://www.youtube.com/watch?v=90HithSH2-4>

La 14-a Mez-Orienta kaj Nord-Afrika E-Kunveno (MONA-14) - Dua Tago

https://www.youtube.com/watch?v=ltgq16D_4WA

La 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK-12) - Unua Tago

<https://www.youtube.com/watch?v=FIU9qOHXbws>

La 12-a Irana Esperanto-Kongreso (IrEK-12) - Dua Tago

<https://www.youtube.com/watch?v=VP0ojNW3fO8>

Ankaŭ registritaj epizodoj de la ĉeesta parto de IrEK-12, kiu okazis marde, la 22-an de aprilo, en la Geografi-Fakultato, Universitato de Teherano, estis alŝutitaj al la Aparat-kanalo de IrEA.

<https://www.aparat.com/playlist/20439772>

محتوای کامل تمامی برنامه‌ها و سخنرانی‌های «چهاردهمین همایش اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا» و همچنین بخش مجازی «دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران» در کانال یوتیوب انجمن جهانی اسپرانتو قابل مشاهده است. برای دسترسی آسان‌تر، لینک هر یک از روزهای برنامه به تفکیک در زیر ارائه شده است.

چهاردهمین همایش اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا - روز اول

<https://www.youtube.com/watch?v=90HithSH2-4>

چهاردهمین همایش اسپرانتوی خاورمیانه و شمال آفریقا - روز دوم

https://www.youtube.com/watch?v=ltgq16D_4WA

دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران - روز اول

<https://www.youtube.com/watch?v=FIU9qOHXbws>

دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران - روز دوم

<https://www.youtube.com/watch?v=VP0ojNW3fO8>

همچنین قسمت‌های ضبط شده از بخش حضوری «دوازدهمین همایش اسپرانتوی ایران» که روز سه‌شنبه دوم اردیبهشت در دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران برگزار گردید در کانال آپارات انجمن اسپرانتو بارگزاری شدند.

«موزه‌های بازتصور شده»



آخرین شماره‌ی پیام یونسکو به زبان اسپرانتو برای سال ۲۰۲۴

پیام یونسکو: «انقلاب دیجیتال به ما امکان دسترسی به آثار مهم‌ترین هنرمندان را در هر زمان و مکان می‌دهد. با این حال، اکثر بازدیدکنندگان امروزی ساعت‌ها در صف می‌مانند تا نقاشی‌ها یا مجسمه‌هایی را ببینند که می‌توانند به راحتی در خانه روی صفحه نمایش مشاهده کنند.»

آگنس باردون، سردبیر «پیام یونسکو»، در سرمقاله‌ی شماره چهارم (اکتبر-دسامبر) برای سال ۲۰۲۴ که مجموعه سالانه را کامل می‌کند، نوشت: «موزه‌های مدرن دیگر شباهت زیادی به کابینت‌های کنجکاوی گذشته که برای تعداد کمی از افراد ممتاز محفوظ بودند، ندارند. به عنوان موسسات زنده و باز، آنها خود را با چالش‌های فناوری و اجتماعی معاصر وفق داده‌اند. موزه‌ها، بیشتر از صرفاً ویتترین‌های ساده‌ای برای مشاهده بازدیدکنندگان، به عوامل کلیدی فرهنگی و اقتصادی تبدیل شده‌اند که شهرها به خوبی از قدرت جذب آنها آگاه هستند.»

موضوع اصلی این شماره «موزه‌های بازتصور شده» است. متن‌های زیر در بخش «زاویه گسترده» ارائه شده‌اند:

– «موزه به عنوان معبدی از ایمان به آینده عمل می‌کند»: مصاحبه با کریستف پومین

– هانا مک‌گیورن. سفر در زمان و داستان‌های جسم کوپنده

– ای. بی. هانتز. سلفی در موزه‌ها: کمی بیشتر از یک آینده

– «موزه متحرک پروژه‌ای است که در آن به همان اندازه که می‌آموزیم، می‌آموزیم»: مصاحبه با نانا اوفوریتا آبییم

– راشل فلدرد. موزه‌ها تاریخ خود را بازنویسی می‌کنند

– لوسیا ایگلسیا کانتز. زنان وارد تصویر می‌شوند

– گوو یی. نمایش میراث زنده در چین

– کارولین ویلسون-بارناو. خوش آمدید به دنیای فردا

«پیام یونسکو» در شش زبان رسمی یونسکو و همچنین به زبان اسپرانتو منتشر می‌شود. نسخه اسپرانتوی (۵۰ صفحه‌ای) «پیام یونسکو» اکتبر-دسامبر به صورت رایگان در وب سایت یونسکو قابل دانلود است:

https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000391446_epo



نگاهی عمیق تر به آخرین شماره مجله موناتو

نگاهی داریم به مطالب خواندنی شماره ژوئن ۲۰۲۵ مجله بین‌المللی «Monato»، مجله‌ای مستقل درباره سیاست، اقتصاد و فرهنگ به زبان بین‌المللی اسپرانتو. این شماره ۴۶مین جلد این نشریه است و طبق معمول ۱۵ ماه قبل منتشر شده است. «Monato» مقالاتی را منتشر می‌کند که منحصراً به زبان اسپرانتو نوشته شده‌اند، نه اینکه ترجمه شده باشند. این مجله دارای ۶۴ خبرنگار با قرارداد همکاری در ۴۷ کشور و مشترکان در ۶۸ کشور جهان است.

در این شماره از «Monato»، شاهد تنوعی از موضوعات روز دنیا هستیم؛ از تحولات سیاسی و اقتصادی گرفته تا مسائل اجتماعی، بهداشت، فرهنگ و زبان. بیایید نگاهی دقیق‌تر به برخی از مهم‌ترین مطالب این شماره بیندازیم.

بخش اول: نگاهی به تحولات سیاسی و ژئوپلیتیکی

به تحریم‌های ثانویه جدید علیه کالاهای ایرانی کرد و دو ماه برای مذاکره فرصت داد. ایران ابتدا این پیشنهاد را «فریب» نامید و شرط مذاکره را تغییر سیاست «فشار حداکثری» توسط واشنگتن قرار داد. آمریکا در دوره اول ریاست جمهوری ترامپ (۲۰۱۷-۲۰۲۱) از توافق هسته‌ای وین سال ۲۰۱۵ خارج شده بود.

وضعیت افغانستان تحت حاکمیت طالبان نیز مقاله‌ای را به خود اختصاص داده است. مقاله نشان می‌دهد که افغانستان از بقیه جهان جدا نیست و نیاز به حفظ روابط با دیگران دارد. افغانستان بر سر راه‌های تجاری مهمی قرار دارد و ذخایر معدنی دست‌نخورده‌ای دارد. این موضوع باعث می‌شود جهان و همسایگانش نخواهند امکان بهره‌مندی از آن را از دست بدهند. طالبان به شدت به رسمیت شناختن بین‌المللی نیاز دارند و می‌دانند هیچ کشوری نمی‌تواند به تنهایی وجود داشته باشد.

در جمهوری دموکراتیک کنگو، این نظر وجود دارد که فرانسه مسبب درگیری در شرق کشور است. حمله به سفارت فرانسه در کینشاسا توسط جوانان پس از تسلط جنبش M۲۳ و حامی اصلی آن رواندا، نشانه این نارضایتی بود. پیشنهاد امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، برای «بازنویسی تاریخ کنگو» در جریان دیدارش از کینشاسا در مارس ۲۰۲۳، به عنوان «تله‌ای خطرناک» برای این کشور توصیف شده است. این نگرانی وجود دارد که کمیسیون تاریخی پیشنهادی ممکن است شامل نمایندگان جامعه بانیامولنگه (از تبار توتسی رواندایی) باشد و نتیجه آن ممکن است به نفع کنگو نباشد و حتی به تجزیه کشور کمک کند، همانطور که در یوگسلاوی رخ داد.

بخش دوم: جامعه و زندگی معنوی، بهداشت

این شماره مجله به بررسی عمیق نقش و اصلاحات پاپ فرانسیس می‌پردازد. هنگام صحبت از پاپ‌ها، معمولاً نقش معنوی آن‌ها به عنوان رهبران کلیسای کاتولیک در نظر گرفته می‌شود، اما پاپ همچنین رهبر واتیکان، یک دولت مستقل با نهادها، مقامات و منطق درونی خود است. پاپ فرانسیس نه تنها مسئولیت معنوی، بلکه چالش‌های ملموسی در اداره واتیکان را به ارث برده است، از جمله عدم شفافیت، رسوایی‌های مالی، سوء استفاده‌ها و مقاومت شدید در برابر اصلاحات. از مهم‌ترین اصلاحات می‌توان به اصلاح قوانین کنکلاو (مجمع انتخاب پاپ) اشاره

یکی از مقالات مهم این شماره به آسیای مرکزی اختصاص دارد. در ۳۱ مارس ۲۰۲۵، رؤسای جمهور سه کشور قرقیزستان، ازبکستان و تاجیکستان در شهر خجند تاجیکستان گرد هم آمدند. آن‌ها معاهده‌ای در مورد نقطه تماس جغرافیایی مرزهای دولتی در دره مورد مناقشه فرغانه و همچنین بیانیه خجند درباره «دوستی ابدی» را امضا کردند. این دیدار با هدف تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و حل اختلافات طولانی مدت ملی و درگیری‌های ارضی صورت گرفت که در گذشته بی‌ثباتی منطقه را تشدید کرده بودند. دره فرغانه به دلیل ذخایر معدنی و اقتصاد مبتنی بر کشاورزی آبی (مانند پنبه، میوه‌ها، برنج) و صنعت سنگین و سبک، از نظر اقتصادی اهمیت زیادی دارد. حل و فصل این اختلافات ارضی پیچیده می‌تواند دوره جدیدی برای ثبات و همکاری اقتصادی و زیرساختی باز کند.

موضوع سیاسی دیگری که در این شماره مورد بررسی قرار گرفته، وضعیت آلمان پس از برگزاری انتخابات زود هنگام در ۲۴ فوریه ۲۰۲۵ است. این انتخابات پس از فروپاشی دولت ائتلافی قبلی (موسوم به ائتلاف چراغ راهنمایی) به دلیل اختلافات داخلی، خصوصاً در مورد هزینه‌ها، برگزار شد. دولت قبلی در حل مشکلات کشور ناتوان به نظر می‌رسید و به ناگوارترین دولت از سال ۱۹۴۵ تبدیل شده بود.

دولت جدید با چالش‌های عظیمی روبروست، از جمله کاهش هزینه‌های انرژی، تحریک اقتصاد، کاهش بوروکراسی و حل مشکل مهاجرت. اولین گام مهم، توافق بر سر قرض گرفتن ۱۰۰۰ میلیارد یورو برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت، دفاع و حفاظت از محیط زیست بود. این تصمیم بحث‌برانگیز بود زیرا با سیاست ریاضت اقتصادی قبلی آلمان در تضاد بود.

ایران و برنامه هسته‌ای آن نیز در این شماره مورد توجه قرار گرفته است. ایران مذاکره غیرمستقیم با ایالات متحده را از طریق عمان پذیرفته است. این اقدام در پاسخ به نامه‌ای از پرزیدنت ترامپ صورت گرفت که در آن تهدید به بمباران توسط آمریکا در صورت عدم امضای توافق هسته‌ای شده بود. ترامپ همچنین تهدید



کرد؛ پاپ فرانسیس بحث عمومی در مورد جانشینان احتمالی را در زمان حیات پاپ محدود کرد و کالج کاردینالها را گسترش داد تا صدای بیشتری به آفریقا، آسیا و آمریکای لاتین بدهد و نمایندگی این مناطق را بهبود بخشد. نویسنده مقاله نتیجه می‌گیرد که دوره پاپ فرانسیس نشان‌دهنده تلاشی تاریخی برای مدرن‌سازی واتیکان و تبدیل آن به دولتی پاسخگوتر است.

ارتباط پاپ فرانسیس با ونزوئلا نیز در این شماره مورد بحث قرار گرفته است. ونزوئلا یکی از جدی‌ترین بحران‌های انسانی در تاریخ خود را تجربه می‌کند و پاپ فرانسیس از سوی ونزوئلایی‌ها با امید، تردید و گاهی اوقات ناامیدی نگریسته شده است. پاپ به موضوعات حساسی مانند مهاجرت اجباری، فقر شدید، عدالت اجتماعی و گفتگوی سیاسی پرداخته است. او بر لزوم پذیرش مهاجران تأکید کرده و خواستار آن شده که کشورهای میزبان از بیگانه ستیزی پرهیز کنند. با این حال، برخی از مهاجران و بخش‌هایی از مخالفان ونزوئلایی از واتیکان انتقاد می‌کنند که فشار بین‌المللی کافی برای رسیدگی به علل اصلی مهاجرت وارد نکرده است. برخی دیگر معتقدند پاپ در محکوم کردن علل مهاجرت، که آن را ناشی از سیاست‌های دولت مادورو می‌دانند، به اندازه کافی قوی عمل نکرده است.

پنج سال پس از اعلام رسمی همه‌گیری کرونا در ۱۱ مارس ۲۰۲۰، بحث در مورد مدیریت بحران همچنان ادامه دارد. انتقادات اکنون نه به خود ویروس،

بلکه به واکنش‌ها به آن متمرکز شده است. در حالی که واکسن‌ها و اقدامات پیشگیرانه مؤثر بوده‌اند، روایتی تحت حمایت گروه‌های پوپولیستی راست‌گرا که پاسخ به همه‌گیری را نقد می‌کند، غالب شده است. اشتباهات اجتناب‌ناپذیر بودند، اما مشکل اصلی نه در علم، بلکه در بی‌اعتمادی سیاسی و اجتماعی بود. جنبش فزاینده ضد علمی یک تهدید جدی است؛ ادعاهای نادرست مانند ارتباط واکسن‌ها و اوتیسم همچنان تکرار می‌شوند. متخصصان بر لزوم هماهنگی جهانی و تقویت سیستم‌های بهداشت عمومی، به ویژه پیگیری اپیدمیولوژیک و پزشکی محلی، تأکید می‌کنند. شفافیت برای همکاری شهروندان ضروری است. در حالی که واکسن‌های mRNA جان میلیون‌ها نفر را نجات دادند، آن‌ها راه حل جادویی نیستند و عوارض جانبی نیز داشته‌اند، هرچند مزایای آن‌ها بیشتر از خطرات است. تهدیدات آینده مانند آنفولانزای پرندگان (H5N1) مطرح هستند. چالش‌های واقعی نه تکنولوژیکی، بلکه اجتماعی هستند: شکاف سیاسی، اطلاعات نادرست و فراموشی جمعی. اگر با علم دشمنی کنیم، همه‌گیری بعدی حتی مخرب‌تر خواهد بود.

مقاله دیگری در مورد «مناطق آبی» (Blauj Zonoj) صحبت می‌کند، مناطقی در جهان که ساکنان آن عمر طولانی‌تر و سالم‌تری دارند. این مناطق شامل اوکیناوا در ژاپن، اوگلیاسترا در ساردینیا ایتالیا،

شبه‌جزیره نیکویا در کاستاریکا، جزیره ایکاریا در یونان و لوما لیندا در کالیفرنیا هستند. محقق دان بوئنر که این مفهوم را مطرح کرده، شباهت‌های فرهنگی و سبک زندگی خاصی را در این مناطق یافته که دلایل عمر طولانی آن‌ها را توضیح می‌دهد. نه ویژگی سبک زندگی در این مناطق مشترک است؛ فعالیت بدنی، خوش‌بینی به زندگی و تغذیه به عنوان عوامل کلیدی ذکر شده‌اند. فعالیت بدنی آن‌ها نه لزوماً ورزش شدید، بلکه بخشی از زندگی روزمره است، مانند باغبانی،

پخت نان، و پیاده‌روی. خوش‌بینی به زندگی و توانایی مدیریت استرس نیز عامل مهمی است. بسیاری از آن‌ها زندگی معنوی فعالی دارند و به طور مرتب دعا یا مراقبه می‌کنند.

کاهش مصرف دخانیات در دو دهه گذشته، خصوصاً در برزیل، نیز در این شماره مورد بحث قرار گرفته است. مصرف دخانیات در قرون ۱۹ و ۲۰ به یک همه‌گیری واقعی تبدیل شد. کنوانسیون سازمان جهانی بهداشت در مورد کنترل دخانیات که در سال ۲۰۰۵ لازم‌الاجرا شد، گام مهمی در سلامت عمومی بود. این کنوانسیون اقدامات سیاسی برای ممانعت از مصرف دخانیات را تعیین کرد. نتایج چشمگیر هستند: در سال ۲۰۲۵، ۱۱۸ میلیون نفر کمتر از سال ۲۰۰۵ در جهان سیگار می‌کشند. این یکی از گسترده‌ترین پیشرفت‌ها در تاریخ سلامت عمومی جهانی است. ۱۸۳ کشور این کنوانسیون را امضا کردند. برزیل نقش پیشرو در این زمینه داشته و به یک کشور مرجع در اتخاذ اقدامات سیاسی تبدیل شده است. اقداماتی مانند افزایش مالیات بر سیگار، ممنوعیت تبلیغات و گسترش کمپین‌های آگاهی‌بخشی در برزیل باعث کاهش مصرف کنندگان دخانیات از ۱۵٪ در سال ۲۰۰۶ به ۹٪ در سال ۲۰۲۱ شد. نقش پزشکان در کاهش مصرف دخانیات نیز بسیار مهم است. با این حال، مبارزه هنوز ادامه دارد و افراد زیادی همچنان در معرض دود دست دوم قرار دارند.

بخش سوم: فرهنگ، زبان و ادبیات

بخش‌هایی از مجله به زبان‌های برنامه‌ریزی شده و ادبیات اختصاص دارد. مقاله‌ای به معرفی Universalglot می‌پردازد، یک زبان بین‌المللی که توسط ژان پیرو در سال ۱۸۶۸ ایجاد شد. هدف پیرو ایجاد زبانی مناسب بود که هر کس بتواند به راحتی آن را یاد بگیرد و برای روابط بین‌المللی و خصوصاً تجاری مفید باشد. این زبان اولین زبان برنامه‌ریزی شده با رویکرد «طبیعت‌گرا» بود که بر اساس عناصر مشترک زبان‌های ملی ساخته شد. ویژگی‌های آن شامل تلفظ آسان و قواعد ساده است. Universalglot هرگز در زمان خود توجه زیادی را به خود جلب نکرد و در تاریخ زبان‌های برنامه‌ریزی شده گم شد، هرچند بعدها توسط زبان‌شناسانی مانند اتو یسپرسن و لوئی کوتورات مورد ستایش قرار گرفت. امروزه جامعه‌ای از گویشوران این زبان وجود ندارد. جالب توجه است که بسیاری از کلمات آن شباهت زیادی به معادل‌هایشان در اسپرانتو دارند، و پیرو اولین کسی بود که پسوند «-in» را برای نشان دادن مؤنث معرفی کرد. در مقاله‌ای جداگانه، این سؤال مطرح می‌شود که آیا زامنهوف (سازنده اسپرانتو) تحت تأثیر کتاب پیرو بوده است؟ هرچند تأثیر ولایوک بر اسپرانتو مستند است، اما هیچ مدرکی دال بر اینکه زامنهوف کتاب پیرو را خوانده باشد وجود ندارد.

مقاله دیگری با عنوان «آموزش زبان: پلی به سوی دنیایی متحدتر» بر اهمیت یادگیری زبان‌های خارجی تأکید دارد. نویسنده معتقد است یادگیری زبان‌های دیگر به ما کمک می‌کند تا آن‌ها را بیگانه نبینیم، بلکه آن‌ها را در طرز تفکر خود ادغام کنیم و به یک میراث مشترک تبدیل کنیم. در دنیایی که به سرعت در حال تغییر است، یادگیری زبان‌های دیگر استراتژی درخشانی برای از بین بردن موانع موجود بین انسان‌هاست. این کار بی‌اعتمادی و ترس از کسانی



نقد اشاره می‌کند که وضعیت جهان در سال ۲۰۲۵ ممکن است از بسیاری جهات یادآور سال ۱۹۳۸ باشد. او کار مترجم را در بازتاب فضای «خفقان‌آور» رمان ستایش می‌کند.

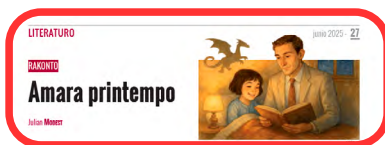
در بخش ادبیات، داستان کوتاهی با عنوان «بهار تلخ» نوشته یولیان مُدست وجود دارد. این داستان درباره دارینا و عشق عمیق او به

پدرش است. خاطرات شیرین دارینا از دوران کودکی با پدرش روایت می‌شود؛ از پیاده‌روی‌ها در پارک و مورد تعریف قرار گرفتن زیبایی‌اش، تا خرید شکلات هر روز پس از مدرسه، و خواندن قصه‌ها با صدای نرم و گرم پدر. او همچنین یادگیری رانندگی با پدر و صحبت کردن درباره ستاره‌ها را به یاد می‌آورد. پدر دارینا در ظاهر تاجر موفق بود که زندگی لوکسی را برای خانواده فراهم می‌کرد. اما زندگی دارینا در یک روز ماه می، پس از فارغ‌التحصیلی از دبیرستان، ناگهان تغییر می‌کند. پلیس به خانه‌شان می‌آید و چند روز بعد دارینا و مادرش متوجه می‌شوند که پدر در یک شهرستانی دستگیر شده است. روزنامه‌ها و تلویزیون اعلام می‌کنند که پدرش رهبر یک گروه بزرگ فروشنده مواد مخدر بوده است. این خبر زندگی دارینا را ویران می‌کند. او شوکه، شرمند، عصبی و احساس خیانت می‌کند؛ پدرش، کسی که او بهترین، تحصیل‌کرده‌ترین و با فرهنگ‌ترین می‌دانست، به او دروغ گفته بود.

در نهایت، کتاب «Flugi kun» (پرواز با طوطی‌های کاکلی) نوشته ترور استیل نیز معرفی شده است. این رمان در دهه‌های پایانی قرن نوزدهم در استرالایای غربی، مستعمره بریتانیا، روایت می‌شود. شهرک‌نشینان

سفیدپوست حقوق بومیان را نادیده می‌گیرند، آن‌ها را می‌کشند یا از سرزمینشان بیرون می‌کنند، یا از آن‌ها به عنوان کارگران بدون مزد استفاده می‌کنند. داستان دو تنها را روایت می‌کند: بیلی دیکسون، مهاجر جوان انگلیسی که به دنبال ثروت است و یانگابارا، جوانی از قبیله بومی که به دلیل نادیده گرفتن تابوهای جنسی رانده شده است. این دو در یک مزرعه با هم دوست می‌شوند، اما تضاد نژادی دوستی آن‌ها را پاره می‌کند. یانگابارا برای پذیرفته شدن دوباره توسط قبیله‌اش مجبور است دوست سفیدپوست خود را قربانی کند. او سپس رهبر جنگ قبیله بومی می‌شود و با استفاده از درک خود از طرز فکر سفیدپوستان و برتری خود در استفاده از تفنگ، برای چند سال در برابر تهاجم مقاومت می‌کند. اما خیانت از درون و کمپین‌های مداوم پلیس پایان غم‌انگیزی را تضمین می‌کند.

همانطور که خواندید، شماره ژوئن ۲۰۲۵ مجله «Monato» طیف گسترده‌ای از موضوعات مهم و جذاب را از سراسر جهان، همه به زبان اسپرانتو، پوشش داده است؛ از ژئوپلیتیک و سیاست در مناطق مختلف گرفته تا مسائل اجتماعی، بهداشت عمومی، فرهنگ، زبان و ادبیات. امید است این بررسی کلی برای شما مفید بوده باشد و دیدی جامع از محتوای این شماره از مجله «Monato» به شما داده باشد.



که متفاوت به نظر می‌رسند را کاهش می‌دهد و به ایجاد جامعه‌ای متحدتر، بازتر، برابرتر و دموکراتیک‌تر کمک می‌کند. یادگیری زبان مزایای زیادی دارد و هیچ عارضه جانبی ندارد. نویسنده معتقد است چندزبانه شدن بهترین دارو برای این دنیای بیمار است که همیشه در تضاد با خود و دیگران است.

در حوزه هنر و سینما، مقاله‌ای به معرفی الویا نوتاری، اولین کارگردان زن ایتالیایی می‌پردازد. او در اوایل دهه ۱۹۰۰ فیلم می‌ساخت و جرأت نشان دادن زندگی واقعی مردم عادی را داشت. الویا نوتاری شرکت فیلمسازی خود را تأسیس

کرد و همه چیز از کارگردانی تا سناریو و تولید را خود انجام می‌داد. راز او فیلمبرداری در خیابان‌ها با استفاده از همسایگان به عنوان بازیگر و الهام گرفتن از ترانه‌ها و درام‌های مردمی در کچه‌ها بود. فیلم‌های او زندگی خام و احساسی مردم را نشان می‌داد و در میان کارگران و مهاجران ایتالیایی در آمریکا بسیار محبوب بود. با این حال، دولت فاشیست بنیتو موسولینی فیلم‌های او را «بیش از حد» صادقانه می‌دانست زیرا فقر و بی‌عدالتی را نشان می‌دادند، و همچنین از اقتدار یک زن در این زمینه خوشش نمی‌آمد. پس از سال ۱۹۳۰، شرکت او تعطیل شد و بسیاری از فیلم‌هایش گم یا نابود شدند. اما امروز از او به عنوان «شورشگر سینما» یاد می‌شود. الویا نوتاری نشان داد که یک زن می‌تواند نقش اصلی در تولید هنری داشته باشد و صدای مردم شایسته شنیده شدن است.

بخش کتاب این شماره به بررسی رمانی کوتاه اما پرمغز با عنوان «Asertas Pereira» (پیرا تأیید می‌کند) نوشته آنتونیو تابوکی، نویسنده ایتالیایی، می‌پردازد که

توسط پرلا مارتینلی به اسپرانتو ترجمه شده است. نویسنده نقد، که خود یک اسپرانتودان برزیلی است، توضیح می‌دهد که چگونه اسپرانتو دریچه‌هایی به روی فرهنگ‌ها و ادبیات دیگر، از جمله ادبیات ایتالیایی، برای او گشوده است. او اشاره می‌کند که برخی نویسندگان مهم ایتالیایی مانند تابوکی ممکن است به راحتی در برزیل یافت یا ترجمه نشده باشند، و اسپرانتو دسترسی به آثار آن‌ها را فراهم می‌کند.

رمان «Asertas Pereira» در پرتغال دهه ۱۹۳۰، در دوران دیکتاتوری سالازار (۱۹۲۶-۱۹۷۴) اتفاق می‌افتد. این دوره طولانی‌ترین دیکتاتوری شبه‌فاشیستی در اروپا بود. رژیم سالازار برخلاف رژیم موسولینی در بهبود شرایط زندگی مردم سرمایه‌گذاری نکرد و بسیاری برای زندگی بهتر مهاجرت کردند. رژیم از طریق کنترل شدید رسانه‌ها (سانسور، تبلیغات) و همکاری با کلیسای کاتولیک محلی موفق به حفظ قدرت شد. این وضعیت منجر به رکود فرهنگی در پرتغال شد و ادبیات «آوانگارد» سرکوب می‌شد. در واقع، در دوران سالازار، اسپرانتو در پرتغال کاملاً ممنوع بود. موضوع اصلی رمان، روند بیداری سیاسی آقای پیرا است، روزنامه‌نگاری که هرگز به سیاست علاقه‌مند نبوده، اما زندگی آرامش با ورود جوانانی انقلابی که خواهان سرنگونی رژیم هستند، دگرگون می‌شود. نویسنده



انجمن اسپرانتوی ایران، نماینده رسمی برای اشتراک مجله موناتو

نحوه اشتراک و مبلغ آبوهان

- نسخه کاغذی: مبلغ آبوهان سالانه برای نسخه کاغذی و ارسال زمینی ۴۱ یورو است که برای ارسال هوایی مبلغ ۳ یورو به آن اضافه می‌شود.
- نسخه دیجیتالی: مبلغ آبوهان سالانه برای نسخه دیجیتالی ۲۴ یورو است. این نسخه شامل دسترسی به نسخه‌های دیجیتالی مجله (PDF و EPUB) از طریق وبسایت رسمی موناتو می‌شود.

انجمن اسپرانتوی ایران از همه علاقه‌مندان دعوت می‌کند تا اشتراک مجله موناتو را تهیه کنند و از محتوای غنی این مجله منحصر به فرد لذت ببرند. برای اطلاعات بیشتر و اشتراک، لطفاً با انجمن اسپرانتوی ایران به آدرس info@espero.ir تماس بگیرید. به یاد داشته باشیم که اشتراک نشریات اسپرانتوزبان، علاوه بر بالا بردن سطح آگاهی خودمان، کمک و مساعدت برای ادامه حیات این نشریات نیز هست.

Monato



Dek Tre Mallongaj Rakontoj el la Mondo

Mahmud Lotfalikhani

۱۰ داستان خیلی کوتاه از جهان

محمود لطفعلی خانی

1. Ŝuoj

(Ernest Hemingway)

Vendotaj: beboŝuoj, neniam uzitaj.



۱. کفش‌ها

(ارنست همینگوی)

فروشی: کفش بچه، هرگز پوشیده نشده.

۲. چراغ

(فردریک براون)

آخرین انسان روی زمین در اتاقش نشسته بود. کسی در زد...



2. Lampo

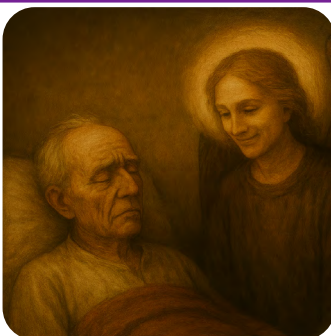
(Fredric Brown)

La lasta homo sur la Tero sidis en sia ĉambro. Iu frapis sur la pordo...

3. Tro Malfrua Pento

(Anton Ĉeĥov)

Maljunulo ĉe sia morto diris: "Mi senutile pasigis mian vivon!" La Morta Anĝelo ridetis kaj respondis: "Ĉiuj tion diras."



۳. توبه دیر هنگام

(آنتون چخوف)

پیرمرد لحظه‌ای مرگش گفت: «زندگی‌ام را تلف کردم!» فرشته مرگ لبخند زد و پاسخ داد: «این را همه می‌گویند.»

۴. تقدیر

(خورخه لوئیس بورخس)

مردی از پیشگویی شنید که در میدان جنگ خواهد مرد. پس به دریا سفر کرد. سال‌ها بعد، دزدان دریایی به کشتی او حمله کردند. آخرین چیزی که دید، پرچم سرخ دشمن بود که مانند پرچم میدان جنگ در احتزاز بود.



4. Sorto

(Jorge Luis Borges)

Viro aŭdis profetaĵon, ke li mortos en batalo, do li vojaĝis sur la maron. Post jaroj, piratoj atakis lian ŝipon. La lasta afero, kiun li vidis, estis la ruĝa standardo de la malamiko flirtanta kiel batalflago.

5. Spegulo (Ray Bradbury)

Virino ĉiutage rigardis en la spegulon. Iun tagon la spegulo rompiĝis, kaj ŝi ekkomprenis, ke ŝi ne plu ekzistas.



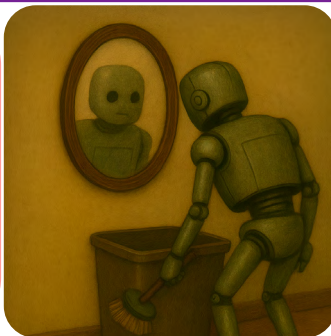
۵. آینه

(ری بردبری)

زن هر روز در آینه نگاه می کرد. روزی آینه ترک برداشت و زن فهمید که دیگر وجود ندارد.

۶. گم شده (آیزاک آسیموف)

ربات‌ی برای تمیز کردن خانه برنامه‌ریزی شده بود. روزی خودش را در آینه دید و فکر کرد یک آشغال است. پس خود را در زباله‌دانی انداخت.



6. Perdita (Isaac Asimov)

Roboto estis programita por purigi domon. Iun tagon ĝi vidis sin en spegulo kaj pensis, ke ĝi estas rubo. Do ĝi sin ĵetis en la rubujon.

7. Papera Fragmento (Franz Kafka)

Viro skribis leteron kaj metis ĝin en tirkeston. Jarojn poste, kiam li malfermis ĝin, la vortoj jam estis forlasintaj la paperon.



۷. کاغذ پاره

(فرانتس کافکا)

مردی نامه‌ای نوشت و آن را در کشویی گذاشت. سال‌ها بعد، وقتی کشو را باز کرد، دید که کلمات کاغذ را ترک کرده‌اند.

۸. سنگین‌ترین واژه (مارگارت اتوود)

پیرمرد گفت: «دوستت دارم.» پیرزن لبخند زد. اما مرد فهمید که خیلی دیر شده است.



8. La Plej Peza Vorto (Margaret Atwood)

Maljunulo diris: "Mi amas vin." Maljunulino ridetis. Sed li ekkomprenis, ke estas tro malfrue.

9. Identeco (Philip K. Dick)

Li perdis sian identigilon. La polico diris: "Sen ĝi, vi ne ekzistas." La viro malaperis.



۹. هویت

(فیلیپ کی. دیک)

مردی کارت شناسایی‌اش را گم کرد. پلیس گفت: «بدون کارت، شما وجود ندارید.» مرد ناپدید شد.

۱۰. خانه تاریک (ادگار آلن پو)

مرد وارد خانه‌ای تاریک شد. خالی به نظر می‌رسید، اما سایه‌ها حرکت می‌کردند. او با ترس برگشت تا خارج شود. در دیگر وجود نداشت.



10. Malhela Domo (Edgar Allan Poe)

Viro eniris malluman domon. Ŝajnis malplena, sed la ombroj moviĝis. Timigita, li turnis sin por eliri. La pordo ne plu ekzistis.

Unuaj kaj Duaj Parolataj Lingvoj en la Mezoriento kaj Lingvo-rilataj Defioj

Artefarita Inteligento (DeepSeek) kaj Keyhan Sayadpour

La Mezoriento estas lingve diversa regiono, kie lingvo ludas gravan rolon en identeco, komunikado kaj socipolitikaj dinamikoj. La ĉefaj parolataj lingvoj estas la araba, la persa, la turka kaj la hebrea, kun multaj minoritataj lingvoj kiel la kurda, la berbera kaj la aramea dialektoj. Ĉi tiu recenzo ekzamenas la unuajn kaj duajn lingvojn en la regiono kaj elstarigas ŝlosilajn lingvo-rilatajn defiojn.

1. Unuaj Lingvoj (Ĉefaj Parolataj Lingvoj)

La araba (Plej Vaste Parolata)

- Varioj: Moderna Standarda Araba (MSA) estas uzata en formalaj kunteksto, dum regionaj dialektoj (egipta, levanta, la golfa, la magreba) dominas ĉiutagan komunikadon.
- Statuso: Oficiala lingvo en 22 arabaj landoj, kun diglosio (disigo inter MSA kaj dialektoj) kaŭzanta edukajn kaj amaskomunikilajn defiojn.

La persa

- Ĉefa Lando: Irano, kun signifaj parolantoj en Afganio (la daria) kaj Taĝikio (la taĝika).
- Trajtoj: Skribita en araba skribsistemo sed lingve malsama ol la araba.

La turka

- Ĉefa Lando: Turkio, kun influoj en Norda Kipro kaj partoj de Sirio kaj Irako.
- Trajtoj: Uzas latinan skribsistemon (anstataŭigis araban skribsistemon en 1928).

La Hebrea

- Ĉefa Lando: Okupita Palestino (revivigita kiel

parolata lingvo en la 20-a jarcento).

- Statuso: Dominas la okupit-palestinan publikan vivon, kvankam la araba ankaŭ estas oficiala lingvo.

La kurda

- Ĉefaj Regionoj: Parolata en Irako (Kurdistana Regiono), Sirio, Turkio kaj Irano.
- Defioj: Subpremita en iuj landoj (ekz., Turkio historie limigis kurdan amaskomunikilaron/edukon).

Minoritataj Lingvoj

- **La aramea**: Pluvivas inter asiraj kristanoj en Irako kaj Sirio.
- **La berbera** (Amaziga): Parolata en Nordafriko, nun agnoskita en Maroko kaj Alĝerio.
- **La armena, Ŝerkesa, Domaria**: Malgrandaj komunumoj konservas ĉi tiujn lingvojn.

2. Duaj Lingvoj (Fremda kaj Kolonia Influo)

La angla

- Rolo: Vaste uzata en komerco, edukado kaj

teknologio, precipe en persa-golfaj landoj (UAE, Kataro).

- Eduko: Multaj lernejoj instruas en la angla, kreante elitan dulingvan klason sed marĝenigante aliajn.

La franca

- Rolo: Forta en Nordafriko (Maroko, Alĝerio, Tunizio, Libano) pro kolonia historio.

- Malkresko: Perdas terenon al la angla sed restas en juraj/edukaj sistemoj.

Aliaj Lingvoj

- **La rusa:** Parolata de kelkaj komunumoj en Okupita Palestino kaj centraziaj migrantoj en la Persa-golfo.

- **La urdua/hindia:** Ofta inter sud-aziaj migrantaj laboristoj en la landoj de Konsilio pri Golfaj Kunlaboro.

3. Lingvaj Problemoj en la Mez-Oriento

Diglosio (la formala kontraŭ parolata disiĝo de la araba)

- Formala kontraŭ parolata disiĝo de la araba lingvo estas uzata en amaskomunikiloj, edukado kaj registaro, sed denaskaj parolantoj kreskas lernante dialektojn, kreante legopovan breĉon.

Lingvaj kaj identaj konfliktoj

- La kurda, la berbera kaj aliaj minoritataj lingvoj alfrontas limigojn en edukado kaj amaskomunikiloj (ekz., la pasintaj kurdaj malpermesoj en Turkio).

- La domineco de la hebrea en Okupita Palestino

marĝenigas arabparolantajn palestinanojn.

Edukadaj defioj

- Malaltaj legopovo-procentoj de la araba lingvo pro dependeco de parkera lernado de la formala lingvo.

- Anglalingvaj/franclingvaj lernejoj kreas malegalecon inter la elitoj kaj la ĝenerala loĝantaro.

Migrado kaj lingvaj ŝanĝoj

- Persa-golfaj landoj havas grandajn elmigrintajn loĝantarojn, reduktante la araban uzadon inter lokanoj.

- Leviĝantaj dialektoj dominas amaskomunikilojn, superombrante aliajn arabajn variaĵojn.

Problemoj pri Skribo kaj Normigo

- La kurda estas skribata en la araba (Irako), la latina (Turkio), kaj la cirila (eksa Sovetunio), kio malhelpas unuecon.

- La berbera tiffinagh-skribo alfrontas malrapidan adopton malgraŭ oficiala rekono.

Konkludo

La lingva pejzaĝo de la Mez-Oriento estas formita de naciismo, koloniismo kaj tutmondiĝo. Dum la araba restas domina, minoritataj lingvoj luktas por rekono. La regiono alfrontas defiojn kiel diglosion, edukajn malegalecojn kaj identecbazitajn lingvajn politikojn. Solvoj povas inkluzivi pli bonan lingvoplanadon, plurlingvan edukadon kaj pli grandan subtenon por lingva diverseco.

Ĉiuj antaŭaj numeroj de la revuo "Sabzandishan" estas senpage disponeblaj ĉe la retejo de Irana Esperanto-Asocio. Simple alk-laku la ligilon sube kaj ĝuu centojn da artikoloj publikigitaj en preskaŭ 70 numeroj de la revuo!

<https://www.espero.ir/eo/revuo-e/>

★ Irana
Esperantisto



Irana Esperantisto,
la verda penso de Esperanto



سبزاندیشان،
اندیشه سبز اسپرانتو

IRANA
ESPERANTISTO
سبزاندیشان

تمامی شماره‌های گذشته مجله سبزاندیشان به صورت رایگان در سایت انجمن اسپرانتوی ایران در دسترس است. کافیست روی لینک زیر کلیک کنید و از صدها مقاله مندرج در قریب به ۷۰ شماره مجله بهره‌مند شوید!

<https://www.espero.ir/revuo-fa/>

En fora
valo, inter montoj

kovritaj de neĝo kaj arbaroj, star-
is malnova arbo. Ĝi estis pli alta ol ĉiuj
aliaj, kun radikoj profunde en la tero kaj branĉoj
tuŝantaj la nubojn. Oni diris, ke ĝi estis la Arbo de
Lingvoj — kie ĉiuj lingvoj de la mondo naskiĝis.

Unu tagon, juna knabino nomata Elina venis al la arbo. Ŝi
serĉis manieron kompreni la voĉojn de homoj, birdoj, kaj eĉ
la vento. «Mi lernis multajn lingvojn,» ŝi diris al la arbo, «sed
neniu sufiĉas por vere kompreni la koron de aliaj.»

La arbo silentis. Poste, malrapide, el inter ĝiaj branĉoj falis semo.

«Ĉi tiu estas la semo de komuna lingvo,» murmuris la vento.

«Plantigu ĝin en via koro.»

Elina prenis la semon. Tagon post tago, ŝi kultivis ĝin, parolante,
aŭskultante, kun esper' kaj pacienco. Kaj kiam la arbo kreskis
en ŝi, ŝi ekparolis lingvon simpla, klara, bela — lingvo kiu ne
apartenis al unu sola popolo, sed al ĉiuj: Esperanto.

Kaj tiel, Elina komencis vojaĝi tra la mondo. Ŝi paro-
lis kun viroj kaj virinoj, infanoj kaj maljunuloj,
kaj por la unua fojo en sia vivo, ŝi sentis,
ke ĉiuj ŝin vere komprenas.

در دره‌ای دورافتاده میان کوه‌هایی

پوشیده از برف و جنگل درختی کهن ایستاده

بود. بلندتر از همه ریشه‌هایش عمیق در زمین و

شاخه‌هایش در دل ابرها می‌گفتند این درخت زبان‌هاست — جایی

که همه‌ی زبان‌های جهان از آن زاده شدند.

روزی دختری جوان به نام الینا به پای درخت آمد او به دنبال راهی بود

تا صدای انسان‌ها، پرندگان و حتی باد را بفهمد. گفت: «من زبان‌های زیادی

آموخته‌ام ولی هیچ‌کدام برای درک قلب دیگران کافی نیست»

درخت خاموش ماند. سپس به آرامی از میان شاخه‌هایش دانه‌ای فرو افتاد. باد

زمزمه کرد: «این دانه‌ی زبان مشترک است آن را در قلبت بکار»

الینا دانه را گرفت روز به روز با امید و صبر آن را پرورش داد و زمانی که

درخت در وجودش رشد کرد زبانی ساده، روشن و زیبا سخن گفت —

زبانی که به یک ملت خاص تعلق نداشت بلکه به همه: اسپرانتو.

و چنین شد که الینا سفرش را آغاز کرد. با مردان و زنان، کودکان

و پیران سخن گفت و برای نخستین بار احساس کرد

که دیگران او را واقعا می‌فهمند.



هیرزبیرگ

شاری ئیسپیڙانتۆ له ولّاتی ئالمان

بدەن. ناوەکە بە زمانی ئالمانی ئەمەیه (Herzberg am Harz...die Esperanto-Stadt).

میژووی ئیسپیڙانتۆ له هیرزبیرگ

۱۹۱۰ - "ناوەندی زانیاری ئیسپیڙانتۆ" ی بەڕێزان بانیتری دەرمانساز و پریئێسی بەرپرسی چاپەمەنی له بەشی خوارووی شەقامی سەرەکی: ۱۰ ی مارس وتاریک له گوڤاری ناوچهیی ئەو سەرەدەمەدا (کریس - زایتونگ) بلاو بوووه که داوای دامەزراندنی یانەکانی ئیسپیڙانتۆی دەرکرد له زنجیره چپای هارزی باشوور و کۆبوونه‌وه‌یه‌کی له هیرزبیرگ ئام هارز ڤاگه‌یاند. له وتارەکه‌دا هه‌روه‌ها ناوی خەلکی ناسراویش هاتبوو.

۱۹۵۵ - مامۆستای پۆلی مامناوەندی هیرمان پیتزنیڤر وانهی ئیسپیڙانتۆی گوتوو و گرووپیکی دامەزراندوو.

۱۹۶۸ - یواکیم گیسنەر (۱۹۱۳ - ۲۰۰۳) ڤووی له شاری هیرزبیرگ کرد و له‌ویدا وه‌کوو بە‌ریوه‌به‌ری ویستگه کاری کرد. سه‌باره‌ت به ئیسپیڙانتۆ ئەو پێشه‌نگی‌کی زۆر لێهاتوو بوو. له فیرگه‌که‌یدا له ویستگه‌ی ناوچه‌که وانهی زمانیکی بیلایه‌ن که پردی پێوه‌ندی زمانی بوو، ده‌گوته‌وه.

هیرزبیرگ ئام هارز شارۆچکه‌یه‌کی جوان و میژوویی له ناوه‌راستی ئالمانیا، له ناوچه‌ی گۆتینگن له ویلایه‌تی فیدرالی ساکسونی خواروو، له بەشی باشووری ناوچه‌ی گه‌شتیاری زنجیره چپای ناوه‌ندی هارز. کومه‌لگه‌که نزیکه‌ی ۱۴ هه‌زار دانیشتووی هه‌یه له هیرزبیرگ و چوار گونده‌که‌ی (لۆنائوو، سیبه‌ر، شارزفیلد و پۆهلده) که له ۲ ٬ ۸ کیلۆمه‌تر دوورن له ناوه‌راستی شاره‌که. له ساڵی ۲۰۲۹ دا یادی ۱۰۰ ساله‌یی وەرگرنتی مافی شار ده‌کاته‌وه و قه‌لاکەش ئاهه‌نگی میژووی ۱۰۰۰ ساله‌یی بیناسازییه‌که‌ی ده‌گیریت. ده‌توانن شته‌ سه‌رنج‌راکشه‌کانی شاره‌که، میژوووه‌که‌ی و شوینه‌ دل‌رفینه‌کانی هه‌روه‌ها پێوه‌ندییه‌کانی له‌گه‌ڵ شاره‌ دووانه‌که‌ی و هتد له لیستیکدا له مال‌په‌ری شاره‌که (به‌ زمانی ئالمانی) له بدۆزنه‌وه: <http://herzberg.de>

هیرزبیرگ ئام هارز - شاری ئیسپیڙانتۆ دیاردیه‌کی کولتووری ناوازه‌یه. له ۱۲ جولای ۲۰۰۶ هه‌و به‌ فهرمی نازناوی "شاری ئیسپیڙانتۆ" به‌کار ده‌هێنیت. ئەنجومه‌نی شاره‌که به‌ نوینه‌رایه‌تی چوار لایه‌نه‌که، یه‌که‌ده‌نگ بڕیاران داوه به‌ مه‌به‌ستی جیاواژ ئەم نازناوه‌ فهرمییه‌ به‌ شاره‌که

بۆ ماوهى ۴۶ سال سەرۆكىكى چالاكى ئەنجومەنى ئىسپىرانتوى ھىلى ئاسنى ئەلمانىا، و بۆ ماوهى ۲۲ سال سەرۆكى فیدراسیونی نیودەولەتى ئىسپىرانتوى ھىلى ئاسنى (IFE) بوه. سەدان ھۆنراوى لە زمانە جیوازەكانەوه بۆ سەر زمانى ئىسپىرانتوى ھەرگىز پراوتەوه و گروپىكى مۇسقىقاي لەگەل سى مۇسقىقاژەنى ناسراو و بەناوبانگى ھىرزىبىرگ دامەزراندووه. كىتیبكى فیركارى بۆ توركەكان نووسیوه و دەستى كردووه بە كاركردن لە سەر كىتیبى چەمكسازى پسپۆرى ھىلى ئاسنى. ھەرودھا زۆر كارىشى كرد بۆ سازكردنى پێوەندییەكانى نیوان شارە دووانەكان لەوانە شارى دووانەى گۆرا لە پۆلەندا.

۱۹۷۶ - دامەزراندنى كۆمەلەى ئىسپىرانتوى سودارز (EGS) بە نووسینگەوه لە ھىرزىبىرگ. ئەنجومەنەكە بكەر و بەرپرسى سەرەكى چالاكىیەكانى ئىسپىرانتوى، لەوانە سازكردنى ژیرخانى ئىسپىرانتوى لە ھىرزىبىرگ كە پيشوازی لە میوانانى زیاتر لە ۷۰ ولاتی كردووه.

۱۹۹۸ - ئەنجومەنى ئىسپىرانتوى ئالمان (GEA) دەستى پىكرد بە بەرنامەییەكى پەرودەیی بۆ پسپۆرانى ئىسپىرانتوى لە ھىرزىبىرگ ئام ھارز.

۲۰۰۱ - ئاھەنگى ۲۵ سالەیی كۆمەلەى ئىسپىرانتوى سودارز لە ھۆلى شۆرشگىرانى قەلاى ویلف.

۲۰۰۴ - دامەزراندنى ناوەندى نیوان كولتورى ھىرزىبىرگ (ICH)، نووسینگەى سى ئەنجومەن: كۆمەلگەى ئىسپىرانتوى سودارز (EGS)، سەنتەرى ئىسپىرانتوى ئالمان لقی ئەنجومەنى ئىسپىرانتوى ئەلمان (GEA) بۆ پەرودە و كولتور، ئەنجومەنى مامۆستایانى ئىسپىرانتوى ئالمان (AGEI).

۲۰۰۵ - لە ئەپرېل شارەدارى ئەو كات گىرھارد والتەر و تادیۆس فرۆتكۆفسكى سەرۆكى شارەوانى شارى دووانەى گۆرا لە پۆلەندا، رېككەوتن لەسەر ئەوهى ئىسپىرانتوى ھەكوو پردىكى زمانى بىلايەن بەكار بەینن بۆ چالاك كردنەوهى پێوەندییەكانى نیوان شارە دووانەكان. دەستەبەر كردنى سەرکەوتوانەى ئەم پیلانە دەبیتە ئەرك و بەرپرسىاریەتیەكى ستراتیژی نوێى EGS و سەنتەرى ئىسپىرانتوى.

۲۰۰۶ - بېریارى ئەنجومەنى شار لە ۱۱ ی ژووییە: زیادكردنى نازناوى فەرمى "ھىرزىبىرگ ئام ھارز - شارى ئىسپىرانتوى". بە ھۆى ئىسپىرانتوو شارەكە لە جیھاندا زیاتر دەناسریت. لە دواى پلانىكى كاركردنى ستراتیژی، پەرەپێدانى ژیرخانى ئىسپىرانتوى لە شارەكەدا بەردەوامە، ئىسپىرانتوى لە شوینە گشتییەكاندا زیاتر دەردەكەوت، بە ھۆى ھاوكارى ئىدارەى شارەكە و كۆمەلەى ئىسپىرانتوى سودارز (سەنتەرى نیوان فەرھەنگى ھىرزىبىرگ) ھەك ھاوبەشیكى فەرمى پرۆژەكە، خزمەتگوزارییە ئىسپىرانتوییەكان و پيشكەشكارییە فەرھەنگییەكان لە زیادبووندا. فیركارى ئىسپىرانتوى ھەك بابەتیكى خویندن لە دەرودەى خویندە ئاساییەكان و ھەرودھا گروپىكى پسپۆرى لە قوتابخانە سەرەتاییەكان و قوتابخانە تاییەتەكان و قوتابخانەى مامناوەندى

شارەكە دەستپىكرد. لە ئۆگوستى ۲۰۰۶ یەكەم دیدار و كۆبونەوهى ئىسپىرانتوى قوتاییەكانى ھىرزىبىرگ لەگەل قوتاییەكانى گۆرا لە قوتابخانەى ھاوینەى شار (SALO) لە ھىرزىبىرگ - پۆلە بەرپۆھچوو. پاشان ھەموو ھاوینەك پشوو و فیربوونى ھاوبەشى یەك ھەوتەیی لاوانى شارە دووانەكان لە ھىرزىبىرگ یان لە گۆرا بەرپۆھچوو.

۲۰۰۷ - تابلویەكى گەرەى دووزمانە لە شارەدارى كۆن (كە ئىستا نووسینگەییەكى گەشتیارییە) "بەخیر بین بۆ شارى ئىسپىرانتوى ھىرزىبىرگ" و چەندین ھیمای رینۆینی گەشتیاری لەوانەیش وشەى سلام لە سەر رېگا سەرەكییەكان و تابلوى زانیارییە ئىسپىرانتوییەكان لە سەر بىنا گشتییەكان بە زمانى ئىسپىرانتوى دەرەكەوت.

۲۰۰۹ - كۆنگرەى ئىسپىرانتوى ئەوروپا و ئالمان لە رېكەوتى ۲۸ / ۵ بۆ ۶/۳ لە ھىرزىبىرگ بەرپۆھچوو. یەكەتە ئىسپىرانتوى ئەوروپا (EEU) بە ھۆى پشگىرى بەردەوامى چالاکییە ئىسپىرانتوییەكان لە ھىرزىبىرگ رېزى سەرۆكى شارەوانى گىرھارد والتەرى گرت.

۲۰۱۰ - سەنتەرى ئىسپىرانتوى شارەكە یادى سەد سالەیی ئىسپىرانتوى لە ھىرزىبىرگ دەكەنەوه. پاشان لیستیكى دوور و درێژ لە پروداوه ئاسایی و ناوبەناوەكانى ئىسپىرانتوى لە شارەكەدا ھەكوو:

كۆبونەوهكان، خولەكان، سەمینارەكان، كۆنفرانسەكان، كۆنگرەكان، ئیوارە نیوفەرھەنگییەكان، وتاریبزییەكان، كۆنسیرتەكان، پرۆژە دەولەتى و نیودەولەتییەكان لەگەل قوتابخانەكان، كلووپە ناوخویى و ناوچەییەكان، ئەنجومەنەكان، مەشقكردن بۆ خویندكاران، خۆبەخشەكان، میواندارى میوانانى ئىسپىرانتوزان و ھتد.

ئامانجەكان: ناساندنى زمانى ئىسپىرانتوى بە دانیشتوان، كاركردن بۆ پيشكەشكردنى گشتى ئىسپىرانتوى لە شار و ناوچەكەدا، ناساندنى شارى ئىسپىرانتوى لە ئالمان و دەرودەى ئالمان و لە سەرانسەرى جیھان.

نموونەشارى ئىسپىرانتوى ھىرزىبىرگ دەبیتە شارىكى نموونەیی ئىسپىرانتوى كە تا دیت زمانە نیونەتەوهییەكە بە ھیماكانییەوه زیاتر لە شوینە گشتییەكان دەخاتە بەرچاو:

- ھیما دوو زمانەكانى نیشاندەرى رېگە لە ناو شاردا.
- تابلۆ دووزمانەكان لە شوینە سەرنچراكىشەكانى شار، لە پەرتووكانەى شارەكە و قەلاى قۇلف.
- تابلۆ ئىسپىرانتوییەكان لە رېگە سەرەكییەكان.
- ھیماكانى بەخیرھاتن لە تەنیشت رېگەوبانەكان لە پەراویزى شارەكە.
- ھیماكانى پيشوازی لە ئىسپىرانتوى لە ویستگە و سەكۆكان و لە ویستگەى شەمەدەفەرى قەلا.
- گۆرەپانى ئىسپىرانتوى، گۆرەپانى دكتور زامینھوف، شەقامى یواکیم گیسنەر.
- مۆنۆمیتەكانى زامینھوف و گیسنەر لە گۆرەپانى ئىسپىرانتوى.

- به‌رنامه‌ی زانیاری کومپیوتەر به زمانی ئیسپیرانتو له موزەخانە‌ی شار.
- لیستی خواردنەکان به زمانی ئیسپیرانتو و ئۆفەرەکانی تر، خزمەتگوزاری بۆ میوانانی ئیسپیرانتو.
- ناوەندی ئیسپیرانتو به پەرتوو‌کخانه‌یه‌کی گەورە، ئەرشیف و باخی ئیسپیرانتو به پووه‌که‌کانییه‌وه که ناوی ئیسپیرانتویان لێ نراوه.
- تابلۆکانی زانیاری شوینە سەرەنج‌راکشەکان، شوینە گەشتیاریه‌کان له گوندە دراوسێکان و هتد.
- ئالایه‌کی هەمیشه‌یی گەورە‌ی گشتی له گۆرەپانی زامین‌هۆف. له سایه‌ی ئەو بێ‌یارەدا واتە مۆله‌تی ئیداره‌ی شارەکه ئەمه له جیهاندا ناوازه‌یه.
- هه‌روه‌ها گرنگه کاری زانیاری له‌سەر زمانی ئیسپیرانتو و دیاردە‌ی "شاری ئیسپیرانتو" بۆ پۆژنامه و میدیا گشتیه‌کان و کاناله‌ جیاوازه گشتیه‌کان بکریته. هه‌واله‌کانی ئیسپیرانتو له پۆژنامه ناوچه‌یه‌کان و پۆژنامه‌کانی دیکه‌دا دەر‌ده‌که‌ون. چەند جار وتووێژی ته‌له‌فیزیۆنی و رادیۆی ئەنجام‌دراوه و راپۆرت و زانیاری له‌ پێگه‌ی DPA بلأو کراوه‌ته‌وه.
- کلووپی ئیسپیرانتو، ئەنجومه‌نه‌کان و چالاکیه‌ فەرهنگیه‌کان له هیرزبیرگ نووسینگه‌یان هه‌یه، چەندین ئەنجومه‌نی ئیسپیرانتو که به‌رنامه پێشکەش به‌ خەلکی ناوچه‌که و میوانه‌کان ده‌که‌ن، بۆ بلأو‌کردنه‌وه‌ی زمانی ئیسپیرانتو له‌ شارەکه‌دا هه‌ول ده‌ده‌ن.
- ئەنجومه‌نی مامۆستایانی ئیسپیرانتوی ئالمان (AGEI) له‌ مالی ئیسپیرانتو نووسینگه‌ی خۆیان هه‌یه که کاری زانیاری و پەرودە‌یه‌ی ئەنجام ده‌دات و به‌ هاوبه‌شی بۆنه

و ئاهه‌نگه‌کانی ئیسپیرانتو ریکده‌خات.

سەرکه‌وتوویی تایبه‌تی پێوه‌ندی شارە دووانه‌کان له‌ به‌کاره‌ینانی ئیسپیرانتو‌دايه بۆ چالاک‌کردنه‌وه‌ی پێوه‌ندیه‌کانی نیوان ئەو دوو شارە واتە هیرزبیرگ له‌ ئالمان و گۆرا له‌ پۆله‌ندا. له‌ سالێ ۱۹۹۳ دا سەرۆکی شاره‌وانی هەر دوو شارەکه‌ ریکه‌وتنیکی هاوکاریان واژۆ کرد. و ئەمه‌ش یارمه‌تیه‌کی زۆری پێوه‌ندیه‌کانی کلووپی ئیسپیرانتوی له‌ نیوان گۆرا و هیرزبیرگ داوه. یواکیم گیسنەر له‌و کاته‌دا چالاکانه‌ به‌شداری کۆبوونه‌وه‌که‌ی کرد که بۆ دامه‌زراندی ناوه‌ندی ئیسپیرانتو به‌‌پێوه‌ چوو.

ئیسپیرانتو له‌ ئەپرێلی ۲۰۰۵ له‌ شارەکه‌دا رۆلێکی گرینگ و نویی وەرگرت. سەرۆکی شاره‌وانی شارە‌دووانه‌کان ئەو کات گیرهارد والتەر و تادیۆس فرۆتکۆس‌فکی ریکه‌ه‌وتن له‌سەر ئەوه‌ی ئیسپیرانتو وه‌کوو پریدیکی پێوه‌ندی زمانی بیلايه‌ن بۆ چالاک‌کردنه‌وه‌ی پێوه‌ندیه‌کانی نیوان دوو شارەکه‌ به‌کار به‌‌یتن.

هیرزبیرگ ئام هارز به‌ دیمه‌نه‌ جوان و دل‌رفینه‌که‌ی و چەندین شوینی گەشتیاری سەر‌نج‌راکش شاریکی شایه‌نی سەردان‌کردن و بینینه‌ نه‌ ته‌نیا هەر بۆ پووداوه‌ پەرودە‌یه‌ی و فەرهنگیه‌کانی ناوه‌ندی نیوان فەرهنگی هیرزبیرگ، به‌‌لکوو بۆ دیمه‌نه‌ فەرچه‌شن و جوانه‌کانی وه‌کوو گۆلی جۆیس، قه‌لای قۆلف و شوینە میژوویه‌ سەر‌نج‌راکشه‌کانی دیکه‌ له‌ شارەکه‌دا و ده‌ورووبه‌ری.

سەرچاوه: <https://esperanto-urbo.de>



La placo antaŭ la stacidomo de Herzberg.
Foto el Wikimedia Commons.



الشرق الأوسط منطقةً متنوعةً لغويًا، حيث تلعب اللغة دورًا محوريًا في الهوية والتواصل والديناميكيات الاجتماعية والسياسية. اللغات الرئيسية المُستخدمة هي العربية والفارسية والتركية والعبرية، بالإضافة إلى العديد من لغات الأقليات كاللهجات الكردية والبربرية والآرامية. تتناول هذه المراجعة اللغتين الأم والثانية في المنطقة، وتسلط الضوء على التحديات الرئيسية المتعلقة باللغة.

الذكاء الاصطناعي (DeepSeek) وكيهان صيادپور

اللغات الأولى والثانية المحكية في الشرق الأوسط والتحديات المتعلقة باللغة

١. اللغات الأم (اللغات الرئيسية المنطوقة)

العربية (الأكثر انتشارًا)

- أنواعها: تُستخدم العربية الفصحى الحديثة MSA في السياقات الرسمية، بينما تهيمن اللهجات الإقليمية (المصرية، الشامية، الخليجية، المغربية) على التواصل اليومي.
- الوضع: لغة رسمية في ٢٢ دولة عربية، مع وجود ازدواجية لغوية (مقسمة بين العربية الفصحى واللهجات المحلية) تُسبب تحديات تعليمية وإعلامية.

الفارسية

- الدولة الرئيسية: إيران، مع متحدثين بارزين في أفغانستان (الداري) وطاجيكستان (الطاجيكية).
- الخصائص: مكتوبة بالخط العربي ولكنها مختلفة لغويًا عن العربية.

التركية

- الدولة الرئيسية: تركيا، مع تأثيرات في شمال قبرص وأجزاء من سوريا/العراق.

- الميزات: تستخدم الأبجدية اللاتينية (حلت محل الأبجدية العربية عام ١٩٢٨).

العبرية

- الدولة الرئيسية: فلسطين المحتلة (أُعيد استخدامها كلغة منطوقة في

القرن العشرين).

- الوضع: تهيمن على الحياة العامة في فلسطين المحتلة، مع أن العربية لغة رسمية أيضًا.

الكردية

- المناطق الرئيسية: تُستخدم في العراق (إقليم كردستان)، وسوريا، وتركيا، وإيران.
- التحديات: مجموعة في بعض الدول (على سبيل المثال، فرضت تركيا قيودًا تاريخية على الإعلام/التعليم الكردي).

لغات الأقليات

- الآرامية: لا تزال موجودة بين المسيحيين الآشوريين في العراق وسوريا
- البربرية (الأمازيغية): تُتحدث بها في شمال أفريقيا، وهي الآن معترف بها في المغرب والجزائر.
- الأرمنية، الشركسية، الدومرية: تحتفظ مجتمعات صغيرة بهذه اللغات.

٢. اللغات الثانية (التأثير الأجنبي والاستعماري)

الإنجليزية

- الدور: تُستخدم على نطاق واسع في الأعمال والتعليم والتكنولوجيا،

وخاصة في دول الخليج (الإمارات العربية المتحدة، قطر).

- التعليم: تُدرّس العديد من المدارس باللغة الإنجليزية، مما يُنشئ طبقة نخبة ثنائية اللغة، ولكنه يُهمّش الآخرين.

الفرنسية

- الدور: قوية في شمال أفريقيا (المغرب، الجزائر، تونس، لبنان) بسبب التاريخ الاستعماري.

- التراجع: تتراجع أمام الإنجليزية، لكنها لا تزال موجودة في الأنظمة القانونية/التعليمية.

لغات أخرى

- الروسية: يتحدث بها بعض الجاليات في فلسطين المحتلة ومهاجرو آسيا الوسطى في الخليج.

- الأردية/الهندية: شائعة بين العمال المهاجرين من جنوب آسيا في دول مجلس التعاون الخليجي.

٣. مشاكل اللغة في الشرق الأوسط

ازدواجية اللغة (الفصل بين العربية الفصحى والمحكية)

- تُستخدم العربية الفصحى في الإعلام والتعليم والحكومة، لكن الناطقين بها الأصليين يكبرون ويتعلمون اللهجات المحلية، مما يخلق فجوة في معرفة القراءة والكتابة.

صراعات اللغة والهوية

- تواجه اللغات الكردية والبربرية ولغات الأقليات الأخرى قيوداً في التعليم والإعلام (مثل حظر تركيا السابق للغة الكردية).

- هيمنة اللغة العبرية في فلسطين المحتلة تهتمّش الفلسطينيين الناطقين

بالعربية.

تحديات التعليم

- تدني معدلات معرفة القراءة والكتابة باللغة العربية بسبب الاعتماد على الحفظ الغيبي للغة العربية الفصحى.

- تُخلق المدارس التي تعتمد على اللغتين الإنجليزية والفرنسية عدم مساواة بين النخب وعامة السكان.

الهجرة والتحويلات اللغوية

- تضم دول الخليج أعداداً كبيرة من المغتربين، مما يقلل من استخدام اللغة العربية بين السكان المحليين. - تهيم اللهجات الشامية على وسائل الإعلام، مهيمنة على اللهجات العربية الأخرى.

قضايا الكتابة والتوحيد

- تُكتب اللغة الكردية بالعربية (العراق)، واللاتينية (تركيا)، والسيريلية (الاتحاد السوفيتي السابق)، مما يعيق وحدتها.

- يواجه خط تيفيناغ الأمازيغي بقاءً في اعتماده رغم الاعتراف الرسمي به.

الخلاصة

يتأثر المشهد اللغوي في الشرق الأوسط بالقومية والاستعمار والعولمة. وبينما لا تزال اللغة العربية مهيمنة، تكافح لغات الأقليات للحصول على الاعتراف. تواجه المنطقة تحديات مثل ازدواجية اللغة، والتفاوتات التعليمية، وسياسات اللغة القائمة على الهوية. قد تشمل الحلول تخطيطاً لغوياً أفضل، وتعليماً متعدد اللغات، ودعم أكبر للتنوع اللغوي.

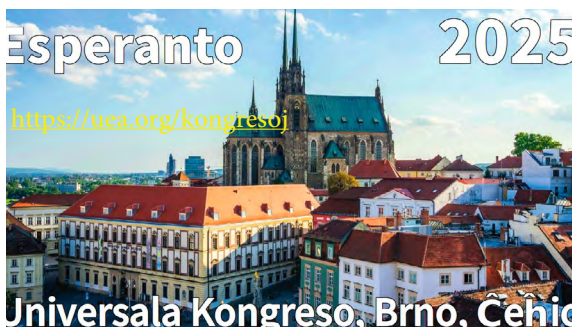
La 11-a Azia-Oceania Kongreso de Esperanto
Paralele: La 112-a Japan Esperanto-Kongreso
Okayama, Japanio
la 20-a - la 22-a de septembro 2025
第11回
アジア-オセアニア エスペラント大会
(合同開催) 第112回日本エスペラント大会
<https://www.jei.or.jp/ea/aok2025/>



Beogrado 2025
19-26/07
<https://www.ilei.info/>
Esperanto ilei



Esperanto 2025
<https://uea.org/kongresoj>
Universala Kongreso, Brno, Ĉeĥio



<https://www.tejo.org/eventoj/ijk2025/>
81-a Internacia Junulara Kongreso (IJK)
Cisarua (Bogor), Indonezio | 9-16.08.2025



